

جمهور رسائل سلوك طریقہ نقشبندیہ

اعنی

(۱) مراتب صول از حضرت شاہ روف احمد ضا جددی

قدس سرہ مع مکتوبات حضرت شاہ علام غلام فہنم قدس سرہ
و خلاصہ احوال مصنف ح مشتعل بر یقده وصل -

(۲) رسالہ سلوك طریقہ نقشبندیہ مجددیہ

از حضرت شاہ علام علی شاہ صاحب قبلہ قدس سرہ
مع مکتوبات حضرت مدوح -

(سم) و صیحت نامہ از حضرت

خواجہ عبد النحیان غجدو افی رحمۃ اللہ علیہ -

در مطبع مفید دکن واقع گلزار حوض -

حیدر آباد دکن طبع شد

الحمد لله الذي جعل الاولىء خلفاء الانبياء وصيراً للحياة وسيلة الابتداء
 وحد الدين الحمدي عليه الصنوات والتحيات بوجود الامد
 السهير ندى وفضلة على كثير من العلمين بالسعادة الابدية وعصمه عن
 النزلات بصدق الآيات ولحي قلوب الطالبين بكشف الكرامات
 وخرق العادات وقتل اعداء الدين بسيف اللسان ونور قلوب العبادين
 بعبادة احد المنان والصلوة والسلام على مظهر الاسرار الهاهوية ومركت
 دائرة الهاهوية ومبطل الانوار الجبروتية ومنبع العلوم الملكوتية ومخضر
 العالم الناصوري سيد الكوفين وامام الثقلين صاحب مقام قاب
 قوسين جد الحسن والحسين خليل الرحمن وحبيب الله محمد بن عبد الله
 صلى الله عليك وعلي جميع النبيين والله الطاهر في اصحاب الصادقين والوليا
 والصالحين ومن يليهم بجمعين الى يوم الدين - اما بعد ميكو يفتقر وف احمد

مختصر رافت مجددی شیاد طریقہ عفی عنہ کہ چون بعضی از احباب اور ان بھی
مثل عالم علوم عقلی و نقلی مولوی ولی اللہ سنبھلی سلمہم اللہ تعالیٰ استدعای آور دند
کہ برائی مارسالہ در بیان مقامات طریقہ اینقة مجددیہ به تحریکیہ ایمیات

و آن کعبہ رہروان فان	آن قبلہ سالخان زیدان
و ان شمع مجاس ہدایت	آن مشعل عفضل ولاست
و ان ماہ سماربی عیوبی	آن مهر پھر حسن و خوبی
زینت دہ جادہ عبادت	آن زیب و ساہدہ ہدایت
قیوم زمان و خیر آدم	آن قطب چہان غوث عالم
رُب شرخیل یثرب	آن مقبل رب و سرور رب
قطط مرض روآن مضطر	آن دافع قسط قسط و منظر
معلوم بعدم فیض مطلق	موسوم باسم بندہ حق
دریاے فیوض لاتاہی	فیاض حق تایق الحے
در و آنہ حبیح من احسان	عواض محیط حلم عسفن
سیار ریاض بی نشانی	طیا عسر و وج لامکانے
دانئے حقائق و کمالات	کشاں دقايق ولايات
شاہنشہ مک پارساۓ	محبوب جانب کبریائی
دروی شدہ این وصف باہم	عبد اللہ صاحب دو عالم

در صد ف محيط حجت
دیا سے علوم و کوہ نکین
پر شد بمعارب و مشارق

بحمد کرم و عطا و درافت
محی شن و مجدد دین
فیضش ز کرامت و خواق

حضرت مولانا و مرشدنا المسئی ابید اللہ المعروف به علام علی قدسنا اللہ تعالیٰ
با سهارہ السامی تراستیک فرمودہ اندیسوں ایسا با وجود عدم فرصت
ورقی چند بے غبارت دل پسند تحریر نمودم و زبان را بطور کلام نکشیدم و
مرتب ساختم این رسالہ را بریک مقدمہ و چند وصول ویک خاتمه و ا والله العاد
الى سبیل القبول مقدمہ در تغییب بیعت نمودن بستر شیخ کامل و ادب
بجا آوردان از دل مح طریقہ نقشبندیہ که موافق سنت سنتی است علی مصدقہ
الصلوات والتحیات بدائلہ انسان را بعد از صحیح عقاید و سایل خبریات
لا بدیہی فقهیہ اخذ طریقہ نمودان از شیخ مقدمہ او بیعت ساختن بستر پیر رہنمای از
مرحات است که وسیله الیست بسوی اول تعالیٰ و تقدس و امر برستی این سیله
بل جھت وسیله بحال تضییح از نفس صریح ثابت است قال اللہ تعالیٰ یا یا اللذین
امنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ اتَّبِعُو إِلَيْكُهُ الْوَسِيْلَةَ لاجرم شخصی که ازین راه ارادت
بنزد ہدایت نرسید و مرد پر شخصی نگر دید که من روحش از قفس قالب به پرید
انکس بمصداق من لا شیخ له فشیخه الشیطان مرد شیطان است و هرچه
با و میرسد بوساطت آن لعین بے دین ایمان عیاً ذا باللہ سبحانه عن ذلك

خوش گفت آنکه گفت بیت خواجهی بے پیر کردن کارنا و آنان بود با
هر کرا پیر بے نباشد پیر او شیطان بود با و نیز هم چنانکه طهارت ظاہری منوط
با عمال شریعت است ترافت باطنی که عبارت از تصفیه قلب و تزکیه نفس است
موقوف بتوسل پیر طریقت پس ستجوی مرشد کامل و تخلص پوی ۴ دی آگاه اول
لازم آمد و مقرر است که الطریقت کله ادب پس آداب بخدمت شیخ بجا آوردن
و حکم اور ایجاد قبول کردان بلکه منتظر فرمان شیخ بودن تا هرچه فرماید اگرچه بظاهر
خلاف آئین شرع و دین نماید آنرا کالوجه منزل داشتن حکم حافظ شیرازی سرمه
بیت بی سجاده زنگین کن گرت پیر معان گوید با که سالک بخیر بود زراوه
رسیم منتظرها و بجان و مال خود را در فرمان شیخ دادن و خود را از نظر خوش
برداشتن و پیش از پاردن و کامیت بین یدی الغسال شد و هنگوئه اعتراض
بر اقوال و افعال شیخ نکردن و خود را از خوردن تازیانه هدف را فراق میلی و بینی
نگاه داشتن و اجب طریقت شد واقف اسرار شیخ فرید الدین عطار رحمه الله عليه

میفرماید ابیا

د امن رسبرگیر و بس برآ	گر هوای این سفرداری دلا
تابیا بی گنج عرفان را کلید	در ارادت باش معاون الفیر
هرچه داری کن شار راه او	د امن رسبرگیر ای راه جو
را هم بر بود چه حاصل ان القب	گر روی صد سال در راه طلب

عمر بگذشت و نشاداً گاه عشق طوطیای دیده کن از خاک پاش تا بگوید او بگو خاموش باش	بی تفیقی هر که شد در عشق پیر خود را حاکم مطلق شناس اوچه میگوید بخن تو گوش باش
--	---

وأيضاً بداند که مرشد کامل آنست که ظاهرش بشرعیت مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم آراسته و باطنش از اتفاقات ماسوپیر است باشد و متصف باشد بصفات کامل و منحرف از خطا میل رذائل حبٰ نیا و اهل دنیا گذاشته بخود و انقطاع از مسوی اللہ علیه السلام و اشتبه باشد و متولی هر خاندان که باشد از نسبت اکابر ان دو دمان خط و فخر و فیض مسکاشر و اشته باشد که بدیگران رساند و حضرت محمد و الف ثانی قدس سرہ در رکنوبات نوشتند که طریقیه اقرب است و آسمق و آوفق و اسلم و احکم و اصدق و آولی و آعلی و آجل و آرفع و آجمل طریقیه علیه نقشبندیه است قدس سرہ اللہ تعالیٰ اراد راح اهلیها و اسرار مواليها این بزرگی اين خاندان عالیشان و علوشان اين بزرگوواران بواسطه التراجم متابعت سنت سنیه است على صحابه الصلوة و تحریفیه اختناب از بذعن ناصر ضیه ایشانند که در زنگ صحابه کرام علیهم الرضوان نهایت کار در بدایت شان مندرج شده و حضور و آگاهی ایشان دوم پیدا کرده و بعد از وصول فوق آگاهی ہے و دیگران شده تم الكلامه الشفیع و حضرت ایشان ماقلی و دروحی فداه میفسر مودعند که ہمین نسبت دوام حضور و آگاهی و سکینت و طمینت و بر دلیقین صحابه کرام و اهل سنت عظام را حاصل ہو

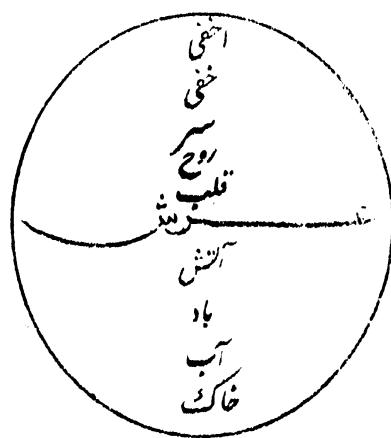
که آنرا امبرتبه احسان لتعسیری نمودند درینجا کسی خیال نکند که هر سی این طائفه علیه
 نقش بندی با صحاب کبار و اهل بیت اطهار گردید زیرا که گوییم که حضور صراحتاً دارد
 که بعضی از آنها فوق ازوگیر است چنانچه درین خاندان حالیشان اول حضور یکه
 بقلب پیدامیشود نگرانی میشود بسوی اصل خود که فوق العرش دو عالم امر است همین است که نگرانی فل
 بطریف بالامی باز چون انجذاب و اقع میشود از قلب پیداه ب فوق العرش رسیده مضمحل و مستهلك
 اصل خود میگردد چون بعنایت خداوندی جل شانه از انجاع و جی و اقع میشود نگرانی دل سبوظلال
 افعال آنی میشود که در اصل قلب ناشی از وست و همین سبب است که حضور احاطه بهای است
 بلکه بجهت میگردد که بهتی و همتی شایان آن مقام نیست باز چون معامله این ظلام ارید با افعال
 نگرانی دل سبو افعال میشود و همین سبب است که حضور در کنگردد که مقام بحیانی است و باز معامله
 ساکن که بذات بر سر در انجا حضوری است مثل حضور نفس خود و نفیس است
 ازان لطیفه قلب را که از عالم خلق است بمن مرتبه که بفضل کافنک تراه واقع
 شده است نگرانی است که مرتبه دارد که نصیب صحابه از مرتبه عالی است
 درین مقام او لیار اشامل نگر کسی که حق سجانه بعنایت خود لطفیل پیغمبر صلی الله علیه
 و آله و اصحابه وسلم با مقام عالی رساند و نیست **۵** اگر با وشه بر در پیر
 بساید تو ای خواجه سبلت مکن : و آه و غرر و ذوق و شوق و استغراق و سخوی
 دلوله دلخواه و جد و تو اجد و کشف و کرامات و خارق عادات که اکثر
 در ولایت قلبی بیش می آید و مبنی بر کثرت عادات و شدت ریاضات

وترك مالوفات وتقليل طعام وقللت كلام وكم خفتن وكم بالخلق بدون است
ازين كبر ايان عليهم الرضوان چندان مردي سيدنده كه ظهور كشت اين امور در تحسيل
علو مقامات قرب ضرور نيت وايشان بجز او راک لشرف محبت خير البشر عليه
وعلی آله صلوات اللہ الملک الاعظم برتبه شہود واحسان میر سیدند که ملا که جمیع مقامات
است وبالاتر از همه درجات وجهت تصفیه قلب و تزکیه نفس و تهذیب اخلاق اختیار
رياضات شاقد مذاشند که در اول نگاه سید الانبیاء عليه تحيات الملک الاعلی مسیر
می شد و بعد از قرن صحابه و تابعین اکابر ان طریقت پیشوایان حقیقت برآ
حصول مقامات سلوك که عبارت از توبه و انبات و زهد و قناعت و توکل و رضا
و تسلیم وغیره است مجاهدات شاقد و رياضات شدیده اختیار کردن حتی که
حضرت خواجہ خواجه گان پیر پیران امام الطریقته مردم دلها در پنهان حضرت
خواجہ بهار الدین نقشبند رضی اللہ عنہ بوجود آمدند ايشان این همه مجاهدات را
برهم فاصره سالکان شاق داشته بجانب آنی تضعیف نمودند و تادوازده روز پسر
بسجده هناده دعا فرمودند که آنی مرا طریقه عنایت کن که آسان ترباشد و البته
موصل حق سجاده دعا را ايشان را اجابت فرمود و طریقه اصحاب کرام عنایت کرد
آسان تراست و موصل ترداي دوام توجیه قلب است و كشت ذکر بمحاجه
مذکور و اقصمار بر فرائض و سخن موکده و توسط در هر امر از نوافل و عبادات
و ترك عادات پس طریقه عليه نقشبندیه که عین طریقه صحابه کرام است البته از طرق

افضل شد و بست اکابر این طریقہ بعیت کرد و سلوك باطن نمودن او کی گشت
و حضرت خواجہ فرموده اند که ما مراد اینیم ما فضیلیا نیم درین طریقہ ما مجاہدہ نیست
از تصریفات این بزرگواران سنت که توجہ فرموده در قلوب طلبان اجرائی کرمی
نمایند و القای سکنیت میفرمایند و جمعیت از خواطر نقد وقت سالکان این راه است
و از حالی بحالی بردن و از مقامی مقامی رسانیدن کار این مقریبان گاه ۵

نقش بند مدلی بند بہ نقش نمایند هر دم از بو العجی نوش دگرمی آرند
نقش بند عجیب قادر سالارانند که برند از ره پنهان بحرم قافله را
بعد ازان حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ عنہ بنا بر این طریقہ نہاده مقامات
و یگر که ایشان را اعتماد ملک اللہ الاکبر مکشف شده اند سالکان با تشیک
میفرمودند و فی زمان حضرت ایشان که مجدد طریقہ مجدد یہ سنت و مکمل کمالات
احمد یہ افسوسیت را فرق مبارکش آرایش داده است و تخت قطبیت را
پاسے زیبا ایش زیبی عطا کرده حق ظل وجود با جو دلعتیله بر سرما فدویان تادریک کاه
دار و طلبان ایش اب چون متعامات مجدد یہ تشیک میفرمایند و ہر کمی تقامر را بس لکار دعلم کشف بینا و اعی نمایند
چنانچہ من لاشی خود شاہد نموده ام احوال مکملان ماقدم که لسباعت رسیده بود
ذات مبارکش عیناً نادید بلکہ بصداق شعر ۶ تراویده و یوسف راشنیده
شنیده کے بود مانند دیده پنکھی در امت بین کمال قدرت ظاهر گردید
الحق که وجود ایش آیتی است از آیات حمت اول تعالیٰ و ولیلی است از

از دلایل حق جل و علا للهولف ۵ از نویسنده باطن آن مفسر زمان باز همذ
 تا بروم منور شد بهمان پس سلوك مقامات مجدد يه که حضرت ایشان من اقم
 مسطور را تلقین نموده اند تحریر مینمایم و برای هر مقامی و صلی علیجه می گلارم
 وصل اول در بیان دایره امکان و ما متعلق بهای بد آنکه انسان مرکب است
 از لطایف عشره که پنج ازان عالم امر است قلب روح و سر و ذهن و اخلاقی و پنج
 از عالم خلق نفس و خاک و باد و آب و آتش و عالم امر آنرا گویند که بجزء امر کن
 پیدا شده است و عالم خلق آنکه بجزء یه هوید اگر شده پس اول هر سالکی را که دایرہ
 دایرہ امکان است و شکل این دایرہ باین نجع است

نصف عالی این دایرہ از عالم امر است و نصف سافل عالم خلق بود و نصف سافل
 این سیر آفاقی دست میدهد و در نصف عالی این سیر انسانی سیر آفاقی عبارت مشاهده از ازار
 است بیرون باطن خود برگهای مختلفه و سیر انسانی دیدن ازار و تحکیمات است
 در باطن خود سالک را درین مقام باید که قبله هست خود این ازار را گرداند و از

مقصد اصلی باز نهاد که این همه شعبدہ ها اند که در راه پیش می آیند باین شغول
ناییدند **۵** همه امروز من بتوانست **۶** که توطفنه و خانه زنگین است
مقصود که حضرت حق است و را این باید فهمید **۷** بس بزرگ یار دخ اهل
قانع نشوی بزرگ ناگاهی دل **۸** اصل همه رنگها ازان بزرگ است **۹** من احسن
صیغه من اشد ایل **۱۰** باید داشت که حق تعالی چون خواست که انسان را خلق
فرماید لطایف خمسه عالم امر را پنج لطائف عالم خلق ترکیب داده بر منصه ظهور
آورد پس لطائف عالم امر که مصقا و مجلّا بودند از سه شنی این لطایف عالم خلق مکر شدند
و پیش ازین حضور یکی بحق سجانه داشتند سبب ظلمت مجاوران گم نمودند چنانچه داده
مروارید که درگل ولای افتاده آلوهه گرد و نوش نهادند پس اول تصفیه لطائف عالم امر
سالک از جاروب ذکر قلبی و مراقبه احمدیت که فیما یترنگ در دست ایل شده صفائی
و جلائی پیدا شود و حضور مع امیر که در سابق بود حاصل شود و راهی باصل پیدا شود
که ازان راه عروج نموده باصل و اصل گردند **۱۱** هر کسی کو دور نمایند از اصل خویش
باز جوید روزگار وصل خویش **۱۲** این طریق حضرت مجدد بود که سلوک هر طیفه به تفصیل
جدا جدا میفرمودند بعد ازان حضرتین راه در از را کوتاه ساخته اقتضا بر تصفیه طیفه
ترزکیه طیفه نفس نموده اند که در ضمن طیفه قلب و نفس تصفیه لطایف اربعه هم میر مشود
اما تصفیه قلب ایم رهبات که بکعبه منوب است **۱۳** کعبه بنیاد خلیل آذرا است
دل گذرگاه جلیل اکبر است **۱۴** و عهد نا ای ابراهمیم و اسماعیل آن طیب اندی

للطَّاغِيْنَ وَالْعَادِيْكِيْنَ وَالرَّكُمَ الْتَّجُوْدِ اشارت بـاَيْتَ بـاَيْنَ مـعـنـى فـرـمـانـهـ تـسـاءـلـهـ
 مـاـ بـعـوـسـ اـبـرـاهـيـمـ وـ اـسـعـيلـ اـنـكـسـ پـاـكـ سـازـنـدـ خـانـهـ هـرـاـکـهـ دـلـ هـتـ اـخـطـرـاتـ مـاسـوـاـدـ
 لـوـثـ دـنـيـاـ وـ حـرـصـ وـ هـبـوـ اـمـتـاـ وـ آـرـزـ وـ هـاـبـرـ اـیـ طـوـافـ کـنـنـدـ گـانـ کـهـ وـارـدـاتـ
 الـهـيـيـهـ اـسـتـ وـ عـاـكـفـيـنـ کـهـ اـحـوـالـ آـکـيـ رـاـسـخـ اـسـتـ وـ رـكـوـعـ کـنـنـدـ گـانـ وـ سـاجـدـانـ
 کـهـ اـحـوـالـ موـجـبـ تـخـشـعـ وـ تـفـرـعـ اـسـتـ پـسـ اوـلـ مـنـظـوـرـ تـصـفـيـهـ وـ تـجـلـيـهـ قـلـبـ اـسـتـ کـهـ مـنـظـهـرـ
 الـهـيـيـهـ گـرـدـ وـ مـورـدـ وـارـدـاتـ الـهـيـيـهـ شـوـدـ ۵ اـوـلـ بـرـوـبـ خـانـهـ دـلـ گـرـ مـيـهـاـنـ طـلـبـ
 آـيـيـنـهـ شـوـدـ صـالـ پـرـیـ طـلـعـتـانـ طـلـبـ :ـ مـراـقـبـ اـحـدـيـتـ ذـاـتـيـكـهـ اـحـدـاـسـتـ بـحـونـ
 وـ بـيـگـوـنـ دـرـ لـحـاظـ دـاـشـتـهـ اـسـطـارـ فـيـضـ اـزـانـ مـرـتـبـهـ مـقـدـسـهـ مـيـانـيـهـ مـشـاـ فـيـضـ ذـاـتـ اـحـدـاـسـتـ
 وـ مـوـرـدـ فـيـضـ اـطـيـقـ قـلـبـ فـكـرـ قـلـبـيـ اـسـمـ ذـاـتـ وـ طـرـقـيـشـ آـنـسـتـ کـهـ زـيـانـرـاـ بـكـاـ حـمـ پـيـانـيـهـ
 وـ لـفـظـ مـيـارـکـ اللهـ اللـهـ اـزـ قـلـبـ صـنـوـرـيـ بـزـيـانـ خـيـالـ مـيـانـيـهـ کـهـ تـاـحرـكـتـ درـ دـلـ پـيـادـهـ
 وـ مـفـهـومـ سـيـارـکـ اللهـ کـهـ ذـاـتـيـتـ جـامـعـ جـمـعـ صـفـاتـ کـمـاـلـ وـ مـنـزـهـ اـزـ لـفـقـمانـ وـ
 زـوـالـ دـرـ لـحـاظـ دـارـنـدـ وـ پـرـ وـاحـتـ وـ جـوـدـ فـيـهـ مـيـانـيـهـ ذـكـرـ رـاـيـاـ وـ کـرـدـيـگـوـيـيـهـ وـ قـلـيـكـهـ
 تـوـجـهـ وـ حـضـورـ مـلـکـهـ شـوـدـ آـزـاـيـادـ دـاـشـتـ ۵ دـارـمـ هـمـهـ جـاـبـهـ کـسـ وـ رـهـمـهـ حـالـ :ـ
 درـ دـلـ زـتوـ آـرـزـ وـ درـ دـيـدـهـ خـيـالـ :ـ وـ دـلـ رـاـزـ خـواـطـرـ آـيـيـهـ وـ گـذـشـتـةـ مـحـفـوظـ
 دـارـنـدـ وـ اـيـنـ رـاـيـگـهـ دـاشـتـ خـواـطـرـيـ گـوـيـيـهـ کـهـ هـرـ گـزـ خـطـرـهـ مـاسـوـاـرـاـ دـرـ دـلـ رـاـهـ نـيـدـ
 ۵ تـرـايـكـ پـنـديـسـ درـ هـرـ دـوـ عـالـمـ :ـ زـجـانتـ بـرـنـيـاـيـدـ جـزـ خـداـوـمـ :ـ وـ هـرـ لـحـظـهـ
 وـ هـرـ لـحـظـهـ تـوـجـهـ خـودـ بـدـلـ وـ تـوـجـهـ دـلـ بـحـبـرـتـ حقـ سـجـانـهـ دـارـنـدـ وـ اـيـنـ رـاـوـقـوـفـ قـلـيـعـاـيـهـ

۵ مانند مرغی باش هاں بزینه دل پاسبان چه کزینه دل زایدستی شود
و تهقیق و بعد از چند بار ذکر به تصریع و انکسار تمام می گویند خداوند امقصود من تویی
ورضاد تو محبت و معرفت خود بدده و این را بازگشت گویند و انکسار بزرگترین
سباب این راه است ۵ این نملکت بزرگترین شوده این فتح جزگشت
میسر نمی شوده و حضرت ایشان با امر بخواندن این شعر بهم میفده مایند ۵
اے خدا قربان احسانت شوم چه احسانست قربانست شوم چه وقوف
قلمی و نگهداشت خواطر در هر خطه و لمحه شرط این راه است و یاد کرد و یاد داشت
و بازگشت و هوش دردم که عبارت از واقف بودن نفس است تابعفلت
نه برآید نیز می باید ۵ نداندم چه فسون کرد که می بینم چه زمان زمان بتوانی
نفس نفس شماق چه ذکر لغتی و اثبات و طلاقیش آنست که نفس را زیر ناف جنس
منوره کلمه لا از ناف کشیده تا بد ماغ و کلمه الله از دماغ بکتف راست آورد
کلمه لا الله را بر دل ضرب کند بجیستی که گذاش بر لطائف خمسه افتاد و معنی کلمه
طیبه که غیت بیچ مقصود بجز ذات پاک بالحاظ نیستی خود و اثبات هستی او انتقام
بمحاذ و ارزد هر گاکه نفس تنگی کند بگذارند و کلمه محمد رسول الله بگویند و گفتن این
نجیال است بی حرکت اعضاء و عدد طاق ملحوظ دارد و سه بار یا هفت بار یا نه بار
پایا زده بار بگویند و این را وقوف عددی خوانند و گفته اند که این ذکر در
یک نفس چون به بیان و مکید و برسد با شرایط معتره که لحاظ معنی است و

و نگهداشت خاطر و توجه الى الله و متخبر بر آن مرتب نشود از دینستی و فنا و
امثال آن به بے حاصلی این عمل و لیل کند و باز از سه گیرد که شاید فتوی رفتہ
باشد در شرایط و هر کراچیس نفس ضرر رساند بے جیس کند و نیز حضرت ایشان
ما فرمودند که کلمه طبیبہ لسانی را برای زوال رذائل مثل کبر و عجب و حسد
و کیسه و حست و نمارت و بی صبری و بی قناعتی و غیرهم نافع تر است
باين لحاظ معنی که از لا اله نفی کبر خود بکند و از لا اله اثبات حبت خدا یعنی لا اگر
الا حب الله و بهمین طور مشق زوال هر خصلت رذیلیه خود بکند هر قدر که کلمه طبیبہ
خواندن منیزه شود باين لحاظ معنی بخواهد سیار مفید است و انحضرایل رذائل
رفتن و بحمد آمر میدان بهمین است سفر در وطن که اصطلاح این طایفه علیه واقع
است - رابطه - و آن صورت مرشد روی وی خود تقدور نمودن است
بوقت ذکر و این برای دفع خاطر کبریت احمر است سایه رهبر
به است از ذکر حق پا اشاره بهمین معنی محدوده است و نیز گفته اند که ذکر تهنا
بے رابطه موصل نیست و رابطه تهنا با رعایات آداب کافی است و البته مصل
است ۵ زان روی که حشم ترتاحول پا معمود تو پیریت اول پا
پس مراقبه احادیث و ذکر اسم ذات و نفی و اثبات با وقوف قلبی و نگهداشت
خاطر و بازگشت و رابطه شیخ درین دائره امکان می کند و اسم ذات چنانکه
از قلب میکنند از هر طیفه از طائف عالم امر و خلق می کنند محل طائف عالم امر

محل لطیفه قلب زیر پستان چپ بفاصله دو انگشت مایل به پیلو است و محل لطیفه روح زیر پستان راست بفاصله دو انگشت و محل لطیفه سر بر ابر پستان چپ بفاصله دو انگشت طرف سینه است و محل لطیفه خنی بر ابر پستان راست بفاصله دو انگشت اطراف سینه و محل لطیفه اخنی در وسط سینه واقع است انوار لطائف نور قلب زرد است و نور روح سرخ و نور سر سفید و نور خنی سیاه و نور اخنی سبز و هر کیک لطیفه ازین لطائف عالم امر زیر قدم پنجه بر علیه الصلوٰۃ والسلام الو الغرم است قلب زیر قدم آدم است روح زیر قدم حضرت ابراهیم و حضرت نوح است و سر زیر قدم حضرت موسی است و خنی زیر قدم حضرت عیسی و اخنی زیر قدم خاتم الرسل است علیہ وعلی جمیع الابنیاء الصلوٰۃ والتحیا ت لطائف عالم خلق - لطیفه افسن محل آن در پستانی است و یک لطیفه تمام قلب است که مرکب است اربع عنان صرس این همه لطائف هفت شد ازین هر لطیفه ذکر اسم ذات هزار هزار یکشند اویل لطائف ذاکرمی گردند بعد ازان بعنایت الهی و از توجه مرشد در دل حضور و جمعیت پیدامی شود و لطائف دیگر را نیز حضور عبارت از گرانی پسونے فوق که آنرا تعبیر از مرتبه شهود و احسان و یادداشت هم می کنند و خلوت در اخمن که کمی از اصطلاحات این طریقہ است نیز همین است که دل مشاهده یا رحمی باشد و دست بکار **۲** از برون در میان بازار می بازد و خلوتی است با یارم باز غلبه

این حوال سالک که ین بین مشیو و جمعیت عبارت از بی خطرگی است یا کم خطرگی
هرگاه که در دل حضور پیدا شد پرداخت حضور عی نمایند که مقصود از ذکر همین است
پس از اجنبیات می آیند و آن کشش است بسوی بالا بعد ازان بر قلب اروات
وارد می شوند و هر واردیکه می آید سالک را از خود می رباشد و معدوم ننماید این
حوال مبتدا یان این طریق شریف است فرد سیر با دار و محبت چشم گرینیا شود
جاده راه فنا بسم الله دیوان ماست ؛ و رفتہ رفتہ این واردات تواتر عی می سند
واز تواتر بتو اصل می انجامند و این وارد را وجود عدم نیز گویند **وصل اعدام**
اگر تو افری کرد پذیر کار مردان مرد و افری کرد پذیر یک لطیفه عالم امر را اخذ بی پیدا
می گرد و عروجی اقع می شود حتی که با صل خود فوق العرش و اصل می شوند و در اصل
سته کل و مضمحل میگردند گویا که فانی و معدوم مشیو نهاده عبارت از همین مقام
است درینجا فنا بطلاق حاصل نمیشود بازار توجه مرشد طائف خمسه را از اصل خود
عروج واقع مشیو و حتی که تمام دائره امکان قطع نموده بدایره ولایت صغیری که
دائره ثانی است میسند - **وصل دویم** در بیان ولایت صغیری - ولایت ^{صغیری}
ولایت اولیاء رضی الله عنهم و درینجا سیر و تخلیات ظلال اسما
دائره ظلال اسما و صفات حضرت حق است که در حقیقت اصول اصل
تعالی و تقدس درینجا نکته ایست شکر باید است اطایف خمسه اند مسمی بولایت مقامات قرب الهی که سالک
در عالم مثال بکشوف مشیو ند و لهذا بیچون و بیچوت اند و لهذا

تغییر آن مقامات بد و ارث مناسب بیان فته اند که داروه هم از جهت عاریست و از
سمت خالی و الاق بقول حضرت ایشان ماقبلی و روحی فداه جائیکه خدا است داروه کجا
بداند که درین مقام مرافقه معیت میکند و هو معکمه آینما مگه مئتم یعنی
مفهوم این آیت در لحاظ ذات است که حق سچانه با ماست معیت او به لطیفه ماست
و بهر موی جسم مابلکه بهر ذرّه از ذات جهان متوجه می شوند و ذکر اسم ذات
و نفی ذات است بلحاظ معیت میکند معیت حق با خلق از نفس ثابت است آما عمل
معیت علمی گویند و صوفیه معیت ذاتی درین ترد و تسلیک باید افتاد و سین لحاظ
باید کرد که حق تعالی با ماست آنچه معیت سزاوار او است ولطف قرآنی بر آن
ناطق است باید فهمید که در گردباد خاک نظرخواهی در آید و قیم او باشد و ما ذره
ذرّه او است یعنی با دلیل لطافت از نظر مخفی است بمنین جان که با هر من می
جسم است و قیم ویت نظرخواهی آید پس معیت او تعالی که بمحض و بیگون است
چگونه مردک مانند در دل فهم قاصر ما در آید اما او با ماست و قیم ماللوف است
رافت که بعیش مارا ایمان است گوییم مثال تابد ای زین ناشی
کن غور بگرد با دلیل باشد است جان قیم جسم او است کان قیم جان
درین مقام ذوق و شوق و آه و لغره و بیت تابی دوای دیلا و دلوله و صیحه و وجہ
و تو اجد و قص و هیجان نقد وقت سالک می شود و حضور دایمی که عبارت است
از مگرانی قلب است بسوی فوق میسر گردد لمؤلفه

رافت از سحر تو نے دل ته وبالا داد
 بلکہ دل خلیت بسینه که چو لاله داد
 بنما قامت بالا که بیاوت تا کے دیده دل نگرانی سوی بالا دارد
 در فته رفته این حضور سر اپارا احاطه می نماید و تمام بدن را در می گیرد ربا ع
 فرمانگنی کمال رافت امکن
 از زنگس تو با دهزاران خشم است
 جسمی دارو که هبته نظاره
 از پاتا سر بین سراسر خشم است
 و بعضی را توحید وجودی کشوف می شود بسبب کمال محبت غیریت از لطف مرتفع
 می شود و خود را عین محبوب می بیند و لغره آنا تحق و سجافی میزند چنانچه اکثر
 او لیا را اللہ درین مقام بین کلام منتکلم شده اند و بین ترانه مترنم احمد جام گوید
 ما ز دریا یم زماست این سخن داند کسی کو آشناست
 مولانا مغربی سیفر مایه ز دریا موج گوناگون برآمد پنجه پیچو نے
 بر نگ چون برآمد پنجه این سکله احتیاج تفصیل ندارو که کتبها ازان مملوست
 این قدر باید دریافت که این احوال در راه پیش می آید و مقصود که او سجاف
 است و راد الوراء است ثم و راد الوراء شفوا
 چگوینم با تو از زمر غ نشانه که با عنفتابود یم آشیانه
 ز عقا هست نامی پیش مردم زمر غ من بود آن نام یم کم
 در نفس الامر مخلوق عین خالق نیت و حادث قدیم نے این احوال از غلبه محبت
 دست می دهد چنانچه احوال محبون است ربا ع

مجنون بخيال زلف لیلی درشت در دشت بجنت و جوی لیلی نیست
 نیکشت بدشت و بزر باز شدیده لیلی نیکفت تاز باز شدیده
 آخرا ام را غلبه محبت و عشق حالت او تبا بایخا سید که نفره اما لیلی میزد این
 رافت مطهر رانیز این احوال در پیش آمده بود چنانچه یک شنودی مسئلی با سرار
 الطیور و غزلیات متفرقات مخصوص این معارف و اسرار تصنیف کرد و بود
 چونکه بوجه حضرت ایشان نسبت فوق ظهور کرد معلوم شد که این احوال بود که در
 راه پیش می آید بر سر اصل سخن رویم و گوییم که درین و اسره ولایت صغری فنا
 و بقاء لطایف خمسه عالم امر حاصل میشود و فنا لطیفه قلب عبارت است
 از نسیان ماسوی فرض صاحب این فنا اعم بر سر احوال بدینه هرگز خطره غیر در
 مخطور نگردد و نہین ممکن که خطره غیر کا دل می کنم آمده : سیکیه یاد مین
 سب کچھ بعلم اسکو کهته میں : و صاحب این فنا را تعلق علمی و حبی می ماند و معرفه
 از شادی جهان شادی شود و نه از غم کنی علمنی شادی و غم نه کند و مغلوب
 مایم : و فعل از خود از تمام عالم مسلوب می یابد و بقاء لطیفه قلب
 آنکه افعال خود را و افعال جمیع عکنات را ناشی از فعل حق سُبحانه و اذ القضاء
 هُوَ اللَّهُ وَالنَّاصِعُ هُوَ اللَّهُ اگر کسے این شخص را برنجاند یا چیزی عطا کند
 ابتداء اگر ایام و اعماق هردو از حق دیده عارف است و اگر بعد از فکر
 منسوب بحق سُبحانه تعالیٰ ساخت مترف است نه عارف شَتَانِ مَا بَيْنَ يَمَنَيْهِ

اول صاحب بقار اتم است و ثانی ناقص و فنادلطیفه روح عبارت است از معدوم یا فتن صفات خود و صفات جمیع مکنات مثل شمع و بصر و آراؤه و قدرت و غیرها - و بقایا فتن صفات حق است بجا آن فنادلطیفه سرگم یا فتن ذات خود و ذات همه عالم است و بقار دیدن ذات حق است بجای آن - فنادلطیفه خفی فانی شدن در صفات سلبیه حضرت حق است - و بقا باقی شدن بآن و تفریج جانب کبریاست از جمیع نظاہر فنادلطیفه اخفی گذشتن از اخلاق خود است و بقا مخلوق با اخلاق حق سجانه شدن حضرت ایشان قدسیه این را قم مسطور را درین مقام مرافقه سرلطیفه جدا بجدا میفرمودند مرافقه لطیفه قلب در دوی این لحاظ باید کرد که فیض تجلی افعالیه الہیه که از قلب مبارک حضرت جانب سر در عالم صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بقلب حضرت آدم علیہ السلام آمده است بواسطہ پیران کبار در قلب من می آید ارواح طیبہ پیران سلسه را بسان عینک در میان ملحوظ باید داشت مرافقه لطیفه روح بلطیفه روح توجه نموده این لحاظ باید کرد که فیض تجلیات صفات ثبویتیه الہیه که از ارواح مطهر حضرت سید البشر علیہ الصلوٰۃ اللہ الملک الاکبر بروح حضرت نوح و حضرت ابراهیم علیہما الصلوٰۃ والتسیلیم سیده است و در روح من بواسطہ پیران می آید مرافقه لطیفه سر به لطیفه سر متوجه شده است طار فیض شیونات ذاتیه الہیه که از لطیفه سر حضرت خاتم النبین علیہ افضل الصلوٰۃ والصلیمین

بلطیفه سر حضرت موسی علی بنیتنا و علیه الصلوٰات اللہ المک الاعلی سیده است در
لطیفه سر خود بواسطه پیران کبار می نمایند مرافقه لطیفه خفی بلطیفه خفی متوجه گردید
انتظار می کنند که فیض صفات سلبیّۃ الہیّۃ از لطیفه خفی خاتم الرسل خفی حضرت
عیسیٰ علی بنیتنا و علیه الصلوٰة والسلام رسیده است بواسطه پیران کبار بر
خفی من رسید مرافقه لطیفه اخفی لطیفه اخفی رخدرا مقابیل اخفی عجیب
خدا صلی اللہ علیہ وعلی آلہ وسلم و آشته انتظار فیض شان جامع الہی میموده باشد
پیران کبار را بزرگ عینک در میان محوظ دارو که بواسطه فیض اندازین.
فیض بسیار می آید باید وانست که در هر مرافقه لحاظ منشاد موردنی فیض
نمودن ضروریست که مرافقه بروزن مفأعله و باب مفأعله در میان دو سر
می آید در مرافقه لطیفه قلب مشارفیض افعال الہی است و مورد فیض لطیفه
و در مرافقه لطیفه روح مشارفیض صفات ثبوتیّۃ الہیّۃ است و مورد فیض
لطیفه روح و در مرافقه سر منشاد فیض شیونات ذاتیّۃ الہیّۃ است و مورد
فیض لطیفه سر و در مرافقه لطیفه خفی مشارفیض صفات سلبیّۃ الہیّۃ است و
موردنی فیض لطیفه خفی و در مرافقه لطیفه اخفی مشارفیض شان جامع الہی است
که شامل است صفات ثبوتیّۃ و سلبیّۃ و شیونات را و مورد فیض لطیفه اخفی
قاده بدانکه لطائف خمسه عالم امر زیر قدم انبیاء والواعزم ان چنانچه بالا گذشت و هر سالک
لست خاص از لطیفه ازین لطائف میشود و فیوضات و برکات الہیّۃ را ازان راه می ایند آن سالک را

بشرط آن بُنی می نامند چنانچه اگر از راه قلب باشد آدمی المشرب می گویند
و اگر از راه روح باشد ابر اسمی المشرب و اگر از راه سر است موسی
المشرب اگر از راه خفی است صیوی المشرب و اگر از راه اخنی است
محمدی المشرب خوانند و ایضاً بداند که مبادی تعیيات انبیا رکرام علیهم السلام
اسماه آنکه اندجل شانه و مبادی تعیيات او لیار عظام خلال آن پس هر ظلیلیک مبد
تعیین سالک است اصل آن ظل اسمی است که مبد تعیین بُنی است از انبیا
کرام و آن سالک بشرط آن بُنی منوب است و لایت آن سالک همون طفیله
ایست که زیر قدم آن بُنی است علیه السلام این بنده لاشی را که حضرت الشیعیان
این مراقبات تلقین فرموده بودند در مراقبه سر احوال عجب مشاهده مینمود و
کیک انس خاص حضرت کلیم علیہ السلام و علیه الصلوٰۃ والسلام پدایشده و علایات
موسی المشرب ظاهر گشتند درینجا دقته ایست باید والنت که دائره ولایت
صغری دائره خلال اسماء و صفات است و درین دائره سیر طایف خمسه عالم
امر و فنا و بقاء هر کیک میسر می شود و سیر طایف خمسه در تجییات افعانیه
و صفات ثبوته و کشیونات ذاتیه و صفات سلبیه و شان جامع الهی مشود
پس حکم این صورت بند و گوییم که سیر این طایف خمسه درین ولایت صغری
تمام نمی شود بلکه در دائرة اوسله ولایت کبری که دائرة اسماء
و صفات و شیون و اعتبار است با نجام میرسد

وصل سوم در بیان ولایت کبری - ولایت کبری ولایت

علیهم السلام و این داره انبیاء را کرام است

وقس اصل از ارثه الله و کیم قوس است متنضم سنه و اسر

داره ولایت کبری اصل اصل داره ولایت کبری و در سیر نصف

سافل داره اولی تخلیات اوی تخلیات زایده طیشود

اسماه و صفات اصل اسماه تفصیل اسم انطaher زایده طیشود

و در سیر نصف اصل اسماه شیوه اولی

شیوه اولی شیوه اولی هالی تخلیات

سیر در اصول اسماء در داره ثانیه

وصفات می شود و در داره ثالثه اصول آن اصول در قوس اصل آن اصل

اصل در داره اولی - مرافقه اقربیت میکنند مرافقه اقربیت

مفهوم کرمیه سخن اقرب الیکه من جنل الودید که حق سعادت از ما به بازیو

است و لحاظ داشته است طرفی ازان مرتبه مقدسه می نمایند تنشا فیض ذرا

لحاظ اعتبار اقربیت و موروفیض لطیفه نفس است بشرکت لطایف خمس

عالی امر لقطع این داره سیر لطایف خمس عالم امر تمام میشود و تصنیفه آنها بگال

می انجام بعد ازان شروع سیر سالک در داره ثانی واقع میشود و از فطرت

صحاب فیوض و برکات آنجا تهذیب و تزکیه لطیفه نفس بهم بیرسد گویا غسل کرد

از ال رذائل می نماید و خلعت صفات حمایت می یوشد و درین مقلم مرافقه

میکنند هر اقبه محبت است یخیهم و یخیون نه مفهوم این آیت شفیع
 یعنی ذاتیکه در میان من دادرشت محبت است در لحاظ داشته است ظرف فیض ازین
 مرتبه مقدسه مینماید مشاهد فیض ذاتیت بمحاذاعت اعتبر محبت و موردن فیض لطیف
 نفس که عبارت از انسانی شخص است در دائرة ثالثه و قوس نیز همین مراقبہ
 محبت می کنند و موردن فیض همین لطیفه نسبت است در سیر این دائرة دلایت
 کبری که متناسب با این دائره و یک قوس است توحید شهودی و فناء اند استهلاک
 و اضمحلال در نسبت باطن و اسلام حقیقی و شرح صدر و عالم را اظل وجود و توابع
 وجود حضرت حق سجانه یا فتن و فناد رذائل صفات و تخلق با اخلاق نیک دستیت به
 در دائرة اولی این دلایت سالک را از عنایت الهی و از توجهات مرشد توحید
 شهودی منکشف میشود و آن دیدن انوار ذات است در صور و اشکال ممکنات
 سالک درین مقام عالم را زنگ آمینه می بیند و در هر آینه نظره جمال محبوب
 حقیقی میکند اما در مراتب جزا قتاون ظل صورت نه بند و مولانا مغربی میفرماید
 ۵ چون عکس رخ دوست در آینه عیان شد پر عکس رخ خویش نخارم نگران شده
 رباعی للملوف رافت بجشن ولت چون ناگفت نظره او بکن چرا سرگردانست
 عالم بهه مرأت ظهورست در و به هر شکل که میست عکس روی جانانست په و در
 دائرة ثانی این احوال قوی میگردد و استهلاک و اضمحلال در نسبت باطن پیدا
 میشود و خود را عدم و فانی می یابد و آنکه گفته اند التوحید استقطاب الا اضفافات

درین مقام حاصل مشیو و قول خواجه عبید اللہ احرار قدس سرہ انما الحق گفت

آسان ہت و آنارا دو رکردن مشکل مشعرain معنی است ۵

تو میباش اصلاً کمال انبیت بس رو در گم شو و صال انبیت و بس
کمال این احوال بعد قطع تمام دائرہ ولایت کبری جلوہ ظہور میں یاد دردا
ثالثہ قناد ان زیادہ ترمی شود و رذایل تبدیل بجاید می یابد و راضی و مرضی
می شود و خسخھا و آزر دگی ہامیر و دود و قوس کمال فنار آنا وست مید ہد
کے ساکن ہرگز اطلاق من برخود نمیتواند کر و لشرف اسلام حقیقی مشرف بشود و
خطت شرح صدر بمقام او می پوشاند درین مقام بعضی ساکنان الشرح چنان
می بینند کہ گویا زمین و آسمان در سپنہ شان در آمدہ است ۵

ٹا گو ید کہ رفت احمد بن علک سرمه گو ید علک باحمد درشد

بعقطع این دایرہ کہ متضمن ستہ و نیم دایر است سپر اسم ظاہر تمام مشیو و حضرت
مجدد رضی اللہ عنہ فرمودہ انذ کہ درین مقام مطمئنہ بر تخت صدر جلوس میفرماید
و مقام رضا ارتقا می نہاند این موطن انتہائی ولایت کبری است و نیز

باید دانست کہ نفس لطیفہ است از لطایف عالم خلق که رب و لب عناصر اربعہ
است جامع خصایل رذایل سہ رجھا و حاوی خصایص دلی طین و تار و تہوڑا

اگرچہ بقطع این دو اسرت زکیہ لطیفہ نفس حصول می پسند و خصایل رذایل میں
جنات میگرد دلکین دنارت و تلوں و کبر و رعونت کہ ناشی از عناصر اربعہ

است هنوز آندفع آنها بالکلیه متذرا است تا وقتیکه تزکیه عناصر اربعه نشده ازین ردایل مخلصی ثبت مشاه آنها بر جاست پس تا اینجا سیر اسم الظاهر که عبارت از سیر صفات الهیه است بله ملاحظه ذات تمام می شود درین مقام مرافقه مسمی اسم الظاهر نزیر می کنند و موردنیعن لطیفه نفس با طایف خمسه عالم اعم محفوظ داشت بعد ازان سیر اسم الباطن در پیش می آید و آن عبارتی است از سیر صفات با متراج ذات و آن مقام را التعییر بدائره ولایت علیا نموده اند و صل چهارم

و
و
و
و

در بیان دائره ولایت علیا ولایت علیا ولایت مدار اعلی است علیهم السلام درین مقام سیر در اسم الباطن شروع می شود و تزکیه عناصر ششم سو آن عضفر خاک عجیل می انجامد درین دائره مرافقه مسمی الباطن می کنند -

مشادر فیض ذاتیت کر نام دے الباطن است و موردنیعن عناصر دائره اسما و اجی است ششم لعنه آتش و باد و آب درین مقام که تقسیل اسم الباطن است که بکدر جهان سالک سیر و تحلیلات صفات با متراج اسم الظاهر حضرت ذات قرب است این اسما ذات میسر می شود و گاهی تحملی ذات بساد تعبیت طاییکه کرام اند علیهم الصلوة بی پرده صفات هم متبلی می شود و عاشق والسلام بیچاره را از جامی برد

۵ دیدار می منانی و پر هیئر میکنی به بازار خوشیش و آتش ماتیز می کنی چونکه حضرت ایشان ماقلبی در وحی خداه درین دائره بین لاثی توجیه

فرموده بودند عرضی متفسن احوال خود بحضور گذراشیده بود فقره چند از آن
 نوشته میشود که احوال باطن خود به عرض نموده شود از روز یکه مرافقه سیمی
 الباطن ارشاد شده است وسعة در نسبت باطن و کثرت فیض نقد حال است
 اما آن نسبت که قبل ازین بهزار گلخانی جلوه گر بوده و بعد گلخانی رو میمود و مفقود
 شده الحال فیض فایض میشود مثل دریا سی عمان بے امواج دلوله و اذواق
 دستی خوبی کشند بسان بحر سیران بی طاطم لغره و اشراق تجویدی می آید کن
 مترج بصید شعور و استغرقی رو میدهد اما مقصق بهزار صحو و سر و ران ذوق و
 شوق و لغره و میابی و اضطرابی رو بزدال آورد و عین و اثرش نماینده
 کجا ان دلوله و آن لغره ها کو زما آن جملگی مانند یک سو
 ز جو دش بازش فیض الله کمی بارد بهر دم لاتا می ہے
 همه مستهلك و معدوم میگشت ن جس فیض صفا مفهوم میگشت
 غریق لجه حسیه ام من ن رفیق سدم و نادانی ام من
 بار آن فیض بر غنا صریلش چند ایام می بارد که سر اپارا در حیرت می آرد
 نسبت تھائیه را ازین نسبت پیچ سنتی میست در وسعت و علا این مثل دریا
 است و آن قظره ملکه از آن هم کوتاه و در لطافت و صفا این ماند شریعت
 نبات است و آن عماله قدسیا ه است ن باید و انت که درین ولایت
 علیا که ولایت مدار اعلی است کثرت نوافل با طول قوت ترقیات

می بخشند و در ولایت کبری که ولایت اینیاست علیهم السلام تسلیل اسانی در
ولایت صفری که ولایت او لیاست ذکر قلبی اسم ذات و نفی اثبات موجب
ترفیات نمیگرد و تابا بینجا که سالک بنایست خداوندی جل سلطانه و توجهات
پیر کامل دسیر و سلوک بهر ساند که دو پر پرواز برای طیران عالم قدس حاصل
می نماید گویا هنوز قدمی در راه مقصود نه نهاده لیاقت راه رفتن پیدا کرده است
که احسنه ای حبیم او کنیخ از عالم امر بود مصداشند و نفس که از عالم خلق است
مرکی گشت و عنصر ششم از ردائل محبتات مبدل گشت باقی ماند یک عنصر آنهم
سبب مجاوران پاک شده بعد ازان از مد و هر دو پر پرواز که سالک را عنان
شده اند کی ازان قطع نمودن سیر اسم الطاهر است که نهایت ولایت کبری
است و دیگر طی کردن سیر اسم الباطن کرسته است ولایت علیاست پرواز
عالیم قدس نماید و از اسماء و صفات گذشته سیر در فرات میفرماید و آن
مقام را تفسیر برآورده کمالات نوت نموده اند و صل خشم در میان داره
کمالات نوت آین مقام بالا صالت مقام اینیار کرام است علیهم السلام
به تعیت و وراثت هر کرا باین دولت مشرف فرمایند موضع باگریان
کارها دشوار نیست : در این داره وصول بذات مقدس است - و
منکشف می شود مقطوعات قرآنی و مشاهدات فرقانی و درین مقام
سیر قاب قوسین او اد نے ظاهر میشود بنایت الله سنجانه درین داره

مراتبہ ذاتیکه معرفت از
مشائیش ذاتیکه
مُعْرَاست و از نہمہ
آن اعتباراتیکه در
یعنی در داره امکان اعتبار
صفری اعتبار معتبر و در داره ولایت کبری لحاظ اقربت و محبت و در داره
ولایت علیا اعتبار الباطن بود و درین مقام ازین اعتبارات ذات معرفت
در لحاظ داشته است غرض ازان مرتبه مقدسه می نمایند و سور و فیض عنصر خاک
است با احتماله و به طبعیت عناصر دیگر نیز از نجای مرتبه خاک باید در یافت که هر قدر
که درین عالم پست واقع شده است همان قدر قدر و منزالت این در آن خفت
بعل سلطنهانه بلند است که همچ عنصر پر اسواء عنصر خاک از تجلی ذاتی دائمی لفظی
نیست **و** زمین زاده برآسمان تاخته **و** زمین و زمان را پس از اختمه
الحق شکستگی و چیزی و گذازگی و نرمی موجب درستی کار و بلندی حال است **و**
در بیهاران **و** کشیده شود سر زیرنگ **و** خاک شوتاگل بروید زنگ زنگ **و** درین
مقام که قطعی یک نقطه بهتر از همی دو اسر مقامات ولایت است حضوری آنهاه صل
میشود و طیش طلب و اضطراب شوق زایل میگرد و حال و مقال ازینجا کوتاه است
لایندر ک الابصار بر صدق حال گواه است

داره

کمالات ثبوت

بطر از دامن ناز او چه ز خاکساری ماید زوان مرثه به بلندی که زگر و سرمه عار
 در تجا مرا قبه ذاتیکه منشار کمالات بتوت می نمایند و لفظ از ذات بی پرده
 صفات میرسیگردد ووصل عریانی لضیب صاحب این کمالات می شود سالک
 که قطع سیر اسم الظاهر و اسم الباطن می فرماید بعد تمامیت هردو سیر اسم که مشتمل
 هزاران حجت و پرده هاست از هر پرده گذشته بخیل بے پرده کی می در آید
 ووصل عریانی یار بے مراجحت اغیار دل ماقم زده فراق را سرو بینها یید بآیا
 رافتا راه محبت ز توگویم بصوب سخ زیباش نه زنید که به بنی نقباب
 وصل عریانی آن یار اگر میخواهی بگذر از ظاهر و باطن که همیست جای
 باید دانست که در دائره اولی که داره امکان است دل را حضوری
 بعیب الغیب پیدامی شود و در دائره ثانی که داره ولایت صغیری است
 آن حضور احاطه جهات سهت می نماید و سراپا را میگردد و در دائره ثالثه
 که داره ولایت کبری است احضور گم مشیود و با دراک نی آید چنانچه حضور
 خود که حضوریست و خیال حضوریست بلکه بعد قطع دائره اولی ولایت کبری
 که سیر لطائف حضر عالم امر تمام مشیود و شروع سیر لطیفه نفس که از عالم خلق
 است میرسیگردد اطلاق حضور هم در آن مقام نمیتوان نمود در آنجا و در آن
 مقام که سیر عناصر اربعه میسر می شود اتصالی است بیچون که با دراک بیچون مرک
 می گرد و خوش گفت سه اتصالی بے تکلف بے قیاس نهست

رب الناس را بانوع ناس با روزی حضرت ایشان قدسنا اللہ تعالیٰ بصرة
الاقدس میغزی فرمود که در هر طیف از طایف عشرا حضوری باید با کیفیت
و اقصالی باید بکیفیت این سخن مفهوم میگرد و که اول در هر طیف حضوری
پیدا می شود و کیفیت هم می باشد که مقام شهود و مشاهده است و چون سیر
آن طیف با تمام سرمهد و مسافت در میان نمی ماند اقصالی میگرد و که انجام
که رفع حضور است که مقام اقصال است چه حضور و مشاهده دال بر ناتمامی
مقام است و قلیکه مسافت نمایند اقصالی پیدا شد انجا حضور کی و مشاهده کرادر
مقام باز ایمان بعیب پسر می شود لاین این ایمان بعیب نه مثل ایمان بعیب
است که بعیب عوام است که ایشان از شهود و مشاهده رفتہ اقصالی پیدا
کرده ایمان بعیب حاصل نموده اند و عوام در مقام شهود هم نزدیک
شستان مابینهم این مقام را از امثالی واضح می گردانم که مثل دست شخص
پس پشت است بیقین میدانم که دست من اینست این ایمان عوام ممنون
است که بعیب است و چون آن دست را آورد و بر کوچشم خود داد
مشاهده دست حاصل شد این ایمان متوسط است از اولیاء کرام رحمۃ اللہ
علیہم ملکہ تمامی اولیا انتہای مقام تا مشاهده گفتہ اند و قابل ایمان شهودی
اند مگر حضرت مجدد رضی اللہ تعالیٰ عنہ و راد این فرموده اند و آن اینست که
آن دست که پس حیثیم بود آمد و برمد مک دیده بر سد پس شهود نمایند درین

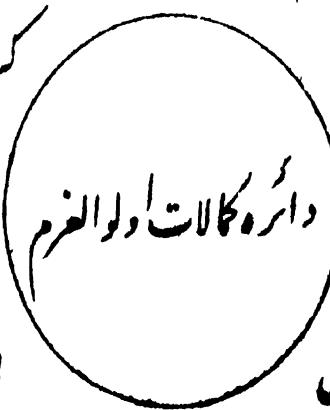
با زایمان بعیب حاصل گشت که نصیب اخض خواص است باید دانست که بعد قطع این دائره سیر در دائره کمالات رسالت واقع میشود و صلششم در دائره کمالات رسالت آین مقام مخصوص بالا صالته با بنیاد مرسل است علیهم الصلوة والتحيات و به تعییت و در اشت هر کرا باین دولت شرف فرمایند **۵** با کریمان کارها و شوارزیت با درین دائره مراقبه رسالت است مینمایند

مترکه کمالات رسالت
نشانیق ذائقه
از ان ناشی است و
که بعد از تصفیه و تزکیه لطف
عشره حاصل شده و بعض فصل

کمالات
رسالت

حدا دندی جل سلطانه ترقی درین مقام واقع میشود همچ و خل اعمال را درینجا میست هر کرا می خواهد می نوازند و هر کرا می نوازند خلعت جهالت و نکارت بقاتت او می پوشانند سجان اشہر اران علوم قربان این جهالت است و صدم عزت تصدق این نکارت للووف **۶** این آن جهالتی است که فوق علوه هاست و این آن نکارتی است که عرفان کبریاست : نی لی کجاست معرفت آنجا که فیض او : از ناشناسی میدهد از لبس صبوصبو : تمثیل این مقام بعرفان است آنچنان نسبت کریوه را که منائی آسمان با پیدا نست که اول معامله و البسته بود نظلال و چون نظلال عرض کمال و افع شد معامله بدل راجح شد و این جا اصل را هم مذاود الود این

در داد و کار بغایب الغیب انداد نصیب رومندہ این راه ایمان شهودی مرتب
لاریب است که این چهاریت از پیر نبوت سر برآورده و آن مانعی است
که از سعاد و لایت طلوع شده درین قام بجای دوق و شوق بله مزگی است
دبے آرامی و بجا می وصلت و حلاوت خرمنی است و ناکامی کان رسول اللہ
صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دائم الحزن متواصل الفکر دلیل است برین دعوی
و سندیست برین معنی ۵ ای شربت در دود و دای دل ما به دچون
از زینقان کسی را بکمال افضل و اکرام ترقی می بخشد سیر در داره کمالات او لوالغرم
نصیب فرمایند و صعل هفتم در بیان داره کمالات او لوالغرم این شخص
با بنیاد او لوالغرم است و به تبعیت دور اشت هر کرا باین مرتبه عظیم مشرف فرمایند
بعد از الطاف کریمانه غیبت و دور از هر ناشای خدا و ندانه لی ۶
با کریمان کارها دشوار نیست : درین داره مراقبه انتظار فیض ازان مرتبه
تقدس که کمالات او لوالغرم ازان ناشی است مینهایند مشاد فیض ذرا
سر اک کمالات او لوالغرم ازان ناشی است و سور و فیض هیئت و حدانی
سالک است بد اند
در کمالات نبوت
تفصیل منضم حقیقت است
این مقام و ازان و ازار این

میخواهند مشرف میفرمایند ذلیک فضل اللہ یوئیه ممن یستاء و آنکه دو ای
 العظیم مجاهدات را درین بارگاه داخلی نیست و ریاضات را درین درگاه
 را یسی نبره رکس که لظر تفضل مینمایند و هر کرا بگاه تطفیع می نگرد باین دولت
 غطی مشرف میفرمایند و باین موہبہت کبری معظم میگیرد اند خوش گفت
 خود بخود آن مسدود را برمی آید به نزد وزیر و نزد از ای نه بزر می آید به فیض
 این پرسه مقام کمال الطف است و رک از اوراک آن عاجز است و هم
 از افهم آن فاصل درینجا یافت و اوراک علامت نارسانی است تخاریت
 و بحالت نسبت و صفاتی وقت و اطمینان و اتباع هوماجاء به المصطفی
 صلی اللہ علیه و آله و سلم و کمال و سنت نسبت باطن و سکینی و یاس و حرم
 دست سیده معارف اینجا شرایع است و پس سالکان این مقامات مقصود را
 از اثبات پرسنیت بهتر می فرمایند چه نسبت اتحاد و عیینیت که ارباب توحید و جوی
 در وحوب و مکن و از نزد چه نسبت ظلیلت که اصحاب توحید شهودی در خانی مخلوق
 مقرر نمایند العبد عبد و الحق حق ما لله رب و رب الکار باب درینجا
 واضح می شود و از نسبت کمالات بذلت نسبت کمالات رسالت بیزگت د
 نازک تر است و از نسبت کمالات رسالت نسبت کمالات اولو الغرم می
 قبیل است بسبب کمال بیزگی و لطف افت صاحب این مقام خود را از نسبت
 خالی محض می بیند و بیچ فیض و برکت در خود مشاهده نمی نماید ازینجا است که

حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ در مکتوبات شریف خود ارقام فرموده
اذکر که درین مقام نزدیک است که نزدیکان دوری میجویند و اصلاحان ساده
و چوری می پسند قوت در ایمانیات از نتیج این مقام است و تقویت در
عقاید حقه از ثمرات این بستان حضرت ایشان ماقبلی و روحی فداءه میفرموده
که درین هر دو کمالات اخیره معامله بفضل می افتد اما بتلاوت قرآن مجید
البتة ترقیات واقع مشود داین بنده لاشی راقم سطور نیز این معامله را مشاهد
نموده است موافق وجدان خود و اللہ سبحانہ اعلم بحقائق الامور
کلها باید دانست که هر چند درین کمالات معامله سالک سوط بفضل ا
لتکن بنده پیچ کم از پیچ موافق مشاہدہ خود گذارش می نماید بصدق اتفاق
شنبیده کی بود ما نزد دیده پ شاہد فضل از عنایت شیخ کامل جبوه گرسیگرداد
که نقاب از چهره محظوظ میکشاید و در بزم محجان آورده و لہارا می باید
واسطه دیدن محظوظ است رابلط طالب مطلوب است
او است که بی پرده نموده مرا ڈ. چھرہ دلدار بن مست السلام
یعنی شیخ جبلہ غلام علی ڈ. کاشف آسرار اخفی و جله
قطب جهان غوث زین فرمان ناظم نہ دارہ آسمان
حاصل کلام آنکہ حضرت ایشان کارمن کینیہ درویشان صرف از عنایت
و توجیہ نموده اند و انجہ درین راه کشاده است بہت شریف خود

کشوده اند کار بعیایت مرشد است که در ضمن آن عبایت حضرت حق جل شانه مدرج است ^۵ مخلص عنایت تو ای بند نواز با هشت زنگزار سال تسبیح و نماز با برسر اصل سخن رویم و گوییم که درین طریقه شریفه مجدد بعد از طلبی کمالات ثالثه بد و طریق تسلیک میفرماید که یکی تقدیم سلوک خایق ^۶ بر اینها و دیگرها لعکس آن و حضرت ایشان ما که بین لاشی را قم طور توجه بطریق اول فرموده اند بهمون نفع ترقیم می نمایم و صل ^۷ هم در حقیقت کعبه رباني فیض این مقام که حقیقت کعبه رباني است مخصوص بهیت حداد است درین داره مراقبه ذاتیکه مسجدوله مکنات است و حقیقت کعبه حسنه که عبارت از دست یمنا یند مشادر فیض ذاتیت با عبارت مسجدوله و سوره فیض ذاتیت و حدادی سالک است که بعد از تصفیه لطایف عالم امر درین قام ظهور کمال عظمت و عالم خلق حاصل شده است

و کبریایی حضرت ذات
چنان می شود تعامل
و تقدیس که سالک خود را
عقلسته و کبریائی او سجانه
در ون سردار افات عظمت و کبریائی اور فتن و خود بودن امریست
غیر عکن آنها که معنیات واعبارات را با وجود این محروم رازی و بزم ارار
در خانه نمی ہند تقابل نیزی یعنی عشاقي بجهه طور پسند نہ

حقیقت کعبه معظمه

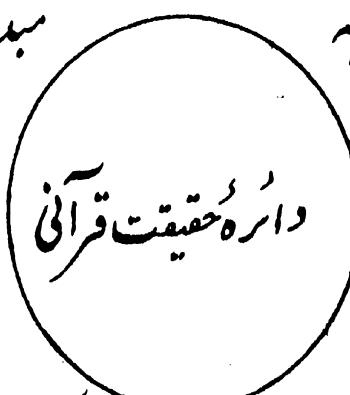
مقابل کے تواندش کسی باختیم قیاش کہ پر گردیده از آسیب هم صفاها رکھ
 باید و انت که یک حقیقت کعبه است و یک صورت و شکل نیت
 که در میان صورت شی و حقیقت شی مناسبتی می باشد مثل منابت
 ظل باصل و صورت نظر اسرار حقیقت می باشد و ظل بصورت اصل حلوه
 می نماید پس حقیقت کعبه باید که وجود ممکنات است از عالم چون است
 و صورت او که درین عالم چون جلوه گر است نظر آثار آن حقیقت است
 و امر سجدہ نمودن ابطرف صورت کعبه برای همین اسد کفظ نظر آثار حقیقت است
 پس مسجدہ حقیقت راست که عبارت از مسجد دست حضرت ذات است و بطرف
 صورت واقع است که صورت نظر اسرار وست ازینجا ^{بسیار} الکعبه اذار فتح
 عن مکانها بزیارت اصحاب الکرام فنی تلاش الحال
 جا نت صلواۃ المتوجهین الى ارضهم اسرار حقیقت کعبه که عین
 ذات است تعالی و تقدس چه اطمینان نموده آید که الغاظ بادالی آن
 معانی مصاعدة نمی نمایند این قدر بیان نموده می شود که آن حقیقت را
 که بچون دیگون است او از اور اک دو هم و خیال سبیر است اگر
 فرضیا درین عالم چون مثالی باشد و حال آنکه او از مثال و تفیل و راد الامر
 بسواد دیده مجبوبان ناز نمیان و ببرد مک حیث شاهدان جا دو طرازان
 بود که فرمینده دلہائے عاشقان سو خانگان است دریا پندہ هوش

نظر از گیان خود را تگان و صورت کعبه که متلبس نلیکس سیاه است
مشعر از آسرار آن درگاه است ۵ گرایصفت جامی سیاه آنچه
لوزده طلعت ماه آمده با بعض کمالان از مراد آن می باشد که این
مقام عرجی واقع می شود از حقیقت فشر آنی فضیبی می یابد و صلنه

در بیان حقیقت قرآنی حقیقت قرآنی عبارت از مرتبه مقدسه حضرت
است تعالی و تقدس که قرآن شریف ازان ناشی است باید داشت
که در این دائره مراقبه
ذات که عبارت
می نمایند مشاور فیض
حضرت ذات است

سالک است که بیان آن در دائره سابق ذکور شد درین مقام حضرت
ایشان این را قم سطور را چون توجه فرموده بودند عرضی متفقین احوال خود
در نظر آنها بگذرانیده بود و سخن فرمودند که آنچه نوشته اند درست
است و بهارت آن عرضی نیست روزی در حلقة حضور حاضر بودم که نما

غیبی در بود دیدم که مقامیست که ابتداء و انتها پیش معلوم نیست ۵
بود آن مقام لم بشه ابتداء بشه انتها پیش مطلع زنگان و خلل بشه ابتداء بشه انتها
و متلوں بهزاران الوان نه آن زنگها که تسبیح آن باین عالم نمایم و تمثیل آن

باين جهان تو انم دا و مگرانيقد رگفته مي شود که اگر آن مرتبه بچون باين عالم
 چون جبوه گرگر دوکوت مثال پوشد بزنگ پر طاووس نمایان شود در آن
 مقام آوازی بود بسيط معلوم شد که اين آواز ملک العلام است جل شاه
 که از ازل تا اب مسلکم يك هلام است و از همین يك صوت جميع صحاف
 بظهور آمده اند اگر قرآن است از همین ناشی است و اگر توریت است
 از همین خارج **۵** در کلاش تپخ خرد ادرآک است : فهم فرم
 ساختن از کوتاهی ادرآک است : رافت اطلاق لب آنجا نشرد لیکن مگویی
 مبد و سمعت بیچوئی ذات پاک است : آه صد آه از اسرار آن
 مقام عالی چه گفته آید که الفاظ باد اے آن معانی مصاعدہ نمی فرماید و
 نیز هر حرف از هلام رباعی مانعی است از اظهار آن اسرار ہمانے
 الف میگوید که اشد در احوال است و از دیده دانش مبتراست
 اما از مجھان خود ہم را زیست و بمردان خود دمساز آگاه باش و هر آن
 را مکن فاش مولف گوید **۶** ای که بر وے کشف شد این
 او نیار در زبان اسرار ہا : حرف با اشاره میفرماید که بشی
 لک و صل المحبوب و بارک لک رویتہ المطلوب اما بخود
 درین بار گاہ مُعَلَّم ہے بیا و بآکسی راز آن محفل اظهار منها للمؤلف **۷**
 باش خاموش بیا در بزم یار جان و دل ببروی زیبا کن شار

حرف تا کنایه می نماید که ترک گفتگو کن و درین راه تگا پوی کن لملوف
 ه ترک کن ترک سوی الله را بز. دم فرن بعد ازین بچون چرا
 حرف ثا میگوید که ثابت باش درین مقام و ساكت باش از بیان
 و کلام لله لف ث ثابت قدم آنکه اند راین راه باز سر و دو
 نه دم زند آه حرف جلیم میگوید که جمال ذوال الجلال را ظاهر کن و
 دفتر فراق را پاره کن اما با او پیوند وجود از همه شوپس دست
 از بیان این معتمد شو لله لف جمال او بهین و باش خاموش
 که کار بخیگان را نیست با جوش با حرف حا میگوید که حلاوت صلح
 را در بیاب وزبان از تقریر آن بتاب که حلو اخوردن را روئی می نماید
 نه زبان در ازی و گفتگو می شاید لله لف حیف صد حیف که راز
 تو گوید ولدار با تو ازان را زبدل گویی و افشا سازی - حرف خا
 میگوید که اگر خازن این این خزانه خاموش و اگر خان این یاقوت
 و در وانه بخودش لله لف خواجه بلطف خود ترا دولت مصل
 گر دهد با نفع تو در جهانی اوست درنه بی ضرر دهد با حرف دال
 میگوید که در رغز معارف صرف نمودن در غیر مصارف دال برالمی
 سهت و شعر بزنا آگهی درین مقام دیده بینا بکث وزبان گویا سکشار
 لله لف در بزم خاص ساقی و هبر و برودلی با هر کس برسد از لوگوکن

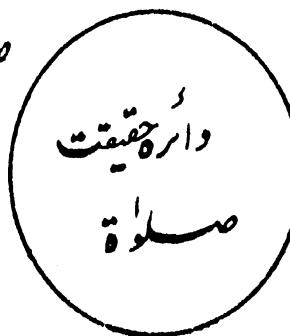
حرف ذال میگوید که ذاتکار اخین محبوب باشد ذکر شد در مخالف نزد مرغوب باشد
للمولف سه ذکر علیب خود بر قیان نمیکنند؛ افتاد سر در آخمن جان ممکنند
 حرف سرا میگوید که روایت برداشت آزاد رعایت نگهداری را ای روشنی با
 دیدان باید و از شرایط معرفت شاید **للمولف سه** روایی تکرار دیده ام
 گل ز بهار چیده ام؛ جیب بیان در دیده ام از سخن آرمیده ام پر حرف شرائی
 میگوید که ز ایران ریاض قدس زنجیر در حرم او می جنبانند و از همیت جلالش زبان
 بکام می چپسپانند و همان بے نشانش را دیده می آیند و خود را دپیش غریزان
 نادیده می نمایند **للمولف سه** زان لب چوغنچه آوازی شنیدم در وصال
 از بیان زان و همان لیکن زبان کردند لال پر حرف سین میگوید که سر
 در پار در خود رفت عاشق زارت است پس سر خود را در راه او در پاز تا در
 باز شود و چون در باز شود نظر اره جمال او کن و از بیان آن مقام ترک گفتگوی
 کن **للمولف سه** سرا و گرت اشو و مکثوف پر گردن ابدان نه افشا به
 کامان گفته اند ای رافت پر ناز افشار از اخفا به پر حرف شاین میگوید
 شهود شاهم حقیقی (پرستگیری) موہبہ صورت نه بند و اما شرط است
 سکوت و الازمان در قصر زیان انگلند **للمولف سه** شهود او چو میر
 شود ترا رافت پر مشاهده غیر دیده باز مکن پر شراب و صلی بتوشی و
 بخاق لیکم عیان پر خمار و کیف و ذوق و سرور راز مکن پر حرف صاد

می گوید که صاحب این مقام در عین وصال جانان بسان نزگ سر ابا دیده حیران است طاقت گویای کجا و حیرات و اندیشی کراللوف **۵** صبر و قرار و خرد و عقل و هوش : از نگاهی هر دو گفتاخوش : حرف ضاد میگوید که فرز تور در عرصه بیان این مقام آنست که رخش زبان قوبی بجام است لکوف **۵** ضررها و اراده از بس گفتنگوی راز او کرد **۶** باه رضای پار و نفع است ترک گفتنگوکردن حرف طا میگوید که طلب و تعالی طال سانه است جل سلطانه و وصل او سجانه کل سانه است غرثانه لکوف **۵** طالب و آه کنان آمدہ : و اصل او کل سان آمدہ : **۷** حرف طا میگوید که ظهور اصل وقتی شود که از طلاق دارهی و چون از طلاق دارهی آگهی و چون آگهی ظاهر بگانه وار باش در باطن هم آغوشش و کنار لکوف **۵** ظاهر بگانه باطن شناوه طور پارانه چوش بهاده ام حرف عین میگوید که عارف ذات را که چشمی علم دهیں حکمت است اخفاکی عرفان خود نمودن عین مصلحت بلکه عرفان این مقام نکارت است و علم جهالت لکوف **۵** عارف آنست درینجا که نکارت وار فحالم آنست درینجا که جهالت دارد : **۸** حرف عین میگوید که عواص این محیط لے پایان گویاست بی زبان لکوف **۵** غرمه درین بجز خود دیده یک بیانش کن نیست کار : **۹** حرف فا میگوید که فقیری در باطن از وصل عربیانی مسرور بودن است و در ظاهر خود را بجهود نمودن لکوف **۵**

فیض برہیت وحدانی من می آید . ۰ ۲۰ کیک کیفیت آن فیض نہ فتن شاید
 حرف قاف میگوید که قرب در باطن و بعد در ظاهر ضمیب تحمل مردا
 که ظاهر با خلوط باطن باعجم و جانست للمؤلف ۵ قادر مطلق زکمال کفر
 چونکه ترا قریب و دیر افتاده : حمد بگوش کر بجا آر کیک : راز تقرب تو مکن ملا
 حرف کاف میگوید کامل آنست که با جود کمال خود را بکسوت نقصان
 اخهار کند و کمال خود را استار نماید : للمؤلف ۵ کمال انسان تقرب
 نیز دان سین که خود را بعید و انداده : بیان ز قرب سخن زو صلی نه گاه خواهد نه
 هیچ را نه : حرف لام می گوید که لذت بلهای شیرینیا در ریاب وزبان
 از بیان کیفیتش تباپ للمؤلف ۵ لب شیرینیا و است رشک نبات :
 بلکه عشق راست آب حیات : نکته سر اکنون گرفاش : لب پسپزد لب که
 ساخت باش : حرف میم میگوید که محبت را در بر کشیدن محبوب سلطوب
 است و اخخار را زوصل نمودن مرغوب للمؤلف ۵ محمد عربی با دهد
 صلو آه بوی : چیز غش است درستار مومن است : من دیوانه نیخنیم
 نه آن وصل دل آرالی : که باشد غیر من کس مطلع نین امرا خنایی : حرف
 نور میگوید که مدیم خلو تکده یار نانیز مرد خاموشی گزین است اگر نه
 اینجین است کی هنین است للمؤلف ۵ نور خسار کسی تاویده
 شمع سان خاموش میوزیم ما : و او میگوید که واقف موافق قرب

اذن بیان نمودن نمی نماید و خصت اینها را ساختن نمیزیر ماید للملوک
 و اقت اسرار قرب می شنود این مذا و اوت و راد الوراثم و راد الورا
 ها میگوید که هیبت مرتبه اجلال همیست جلوه گر میگرد دلاین صورت که
 هر کلاه محبوب از شگنار مبد و دست خود میزیر ماید هوش و هواس از جانشتن
 مواعیلت می باید در ان مقام طاقت گفتار کر اشود و قوت اینها را کجا ماند
 للملوک هر که زوصل تو خورد جام بعد اشتیاق چه هوش بکرو
 الوداع عقل گفعت الفراق چه یا میگوید که یسرا مور تو در وصال نجاشی
 ماندن است و همسرا احوال تو در بیان حال زبان کشادن الحق که یار را در بر
 کشیدن کار اکمل مردان فضیلستان است و اسرار را افسانه دن شعار
 بو الهوسان کم استعداد ان للملوک یا رافشانی را زیارت کردن کی
 این امانت زابهر خاین سپردن کی سرد چه بد ایند که بعد از طی این مقام چون
 عنایت الهی شامل حال بنده لاشی می گرد و بواسطه توجه مرشد کامل فوق آن
 مقام حقیقت صلوٰۃ منکشف می گردد و خطی ز ان مقام فراگرد و صل و هم

در بیان دایره حقیقت صلوٰۃ حقیقت صلوٰۃ عبارت از مرتبه مقدسه حضرت
 ذات است جل جلاله که
 صلوٰۃ ازان ناشی است و زین
 دائره مراقبه کمال دست
 بخوبی حضرت ذات مینا زند
 ساک است و مشارقین
 مور و فیض همیست و حدانی

کمال وسعت بیچوئی حضرت ذات تعالی و تقدس است ترقی درین مقام
 و ابسته با فضال والکرام است هر کرامی خواهد میتواند حقیقت معامله خفف
 یا محمد این رقبه یوصلی درین جا واضح میشود و ما همیشیت جز الصلة معرفه
 المُؤْمِنَینَ درین مقام منکشف میگرد و نسبت این مقام کمال لطافت و سعیت
 است خصوصاً در عین اداء صلوٰۃ مکتبه انجه صاحب این مقام را میرشد
 بلکه تن راست نمی آید ارجمندی یا بمال بران دعوی حصول مطلوب است و
 قرۃ علینی فی الصلة شاید مشاهد محبوب للمولف نماز رفع نماید حجابت
 چهره یار بـ نماز برفع کشاید ازان مه حسارت نماز است که جزوی نه رحالت
 دل است بـ پے وصال چونکه بزرگ نسبی راست بـ درین مقام محبوب را
 بالمواجه دید نست بـ بی آنکه پرده و حجاب در میان عامل باشد و بر قاعده نقاب
 فاصل بوده مینسب است که درینجا کمال وسعت بیچوئی جلوه کرمی گردد و
 تمام لطافت بیچوئی مدنظر می باشد خصوصاً ساکن را در اداء صلوٰۃ این حالت دست
 مید ہر مقصود و معبود خود را دیده اداء صلوٰۃ می نماید گاہی پیش و بکمال خشنودی
 و شادمانی قیام میکند و گاہی از کمال نیازمندی بجنایا او رکوع می نماید و گاہی از
 خشوع و خضوع سر نیاز باستنانه علیها می نہد و گاہی در حضورش تقاضه بندگان می شنند
 هـ تقابل چون نباشد در صلوٰۃ از روی مقصود مـ کمال وسعت بیچوئی ذات
 است معبودم بـ بعد از طی این مقام اگر کسی راغمیت آنی وستگیری میفرماید و

توجه مرشد کامل بحال او میگیرد و بقایم عالی ازین مقام که کسی معبودیت صرفه است
سیر ساند ۵ من نه اختیار خود میردم از تقاضاے او با او و کنندگان بین
میردم کشان : ذلك فضل الله يوته من يشاء والله ذو الفضل العظيم وصل ما يذدهم در بیان معبودیت صرفه و آن مقامیست فوق
مقام حقیقت صلوات دین جا را قبه بمعنی معبودیت حضرت
دانست می نمایند مشاهد صرفه است و مورود درینجا اطلاق و سعیت
دانست پایانی مدارد و فوق این مرتبه هیچ مرتبه نیست الا الاعمال درینجا سیر
قدمی فقود است مگر سیر نظری باقی است خوش گفت امکن گفت ۵ دل از
خود رفت و برگشتن نداند طبع ناسازش : برنگ بلوی گل از بال بیرون است
پروازش : پرواز نمودن در این مقام از بال پرسید و از داشت
قدم افزون لایکن الحمد لله که نظر را گنجایشی داده اند و عاشق بیماره شنه وصال
از آب زلال نظاره بازی محروم نفرموده اند درینجا نکته ایست شکر بدانند
که سیر قدمی و سیر نظری که در این حضرت جل سلطانه اطلاق می کنند نه باین معنی
است که سالک با قدام سیر مینمایند و باین نظر حشم نظاره میگذر مایند که اقدام دین
مقام لنگ و نظر در این بارگاه کوتاه است بلکه باین معنی است که اگر بطور فرق عالی

امراً ثابت وجوبی وبحقونی باین مقامات جلوه گرگرد دسیرش از قدم میتواند
تا نظاره اش از حشم میتوان فرمود بدانه که تا باین مقام سیر و سلوك ریگاب
تمام می شود در این که بحقایق الهیه میرود بانجام او میرسد و بعد این مقام
معبدیت صرفه که مقام لا تعین است ذاتیت صرفه و بحث از احلاق
معبدیت هم در احوال است هنایتی مدارد و پایانی نه پذیر و آخر تظریم کوتاه
سینه دسیرش بانجام میرسد خوش گفت آنکه گفت ۵ دامان نگ
تنگ و کل حسن تو بسیار چه گل چین بهار تو زاده ایان گله دارد چه و هم باین معنی
شعر عربی ۵ وان قمی صاحب ط من تستیج لسعه چه و شعیان
حرفا عن معالیه قاصد چه و نیز دوسره هندی باین مضمون موردن است
۵ مصری کا پرست بہیو چیونتی پوچنی آئے چه اوں کہ اپنا ہر لیو پرست
لیو بخانے چه دراہ دیگر که بحقایق انبیاء میرود بعد از اتمام میودن این برآه
حقایق الهیه سیر و سلوك ازان راه می نمایند چنانچه حضرت ایشان ما قلبی روی
قدراه این بندہ لاشی اقم مسطور را نیز بعد از حقایق الهیه توجهات بحقایق
انبیا فرموده بودند و سلوك آن راه برین نیز که بعد از قطع دائره کمالات
ادلو العزم دائره خلت پیش می آید وصل و دار دسم در بیان
دائره خلت بدانند که خلت عبارت از حقیقت ابراهیمی است علی بنیاد علیه
الصلوۃ والسلام و آن انس و موالیت حضرت ذات سنت تعالی و

تقدس بخود بی مراحمت اغیار بلکه بدون لحاظشان و اعتبار چونکه حقیقت حضرت ابراهیم علی بنی وعلیه الصلوٰۃ والسلیمان ناشی اذان مقام است - تهدایشان را خلیل اللہ تعالیٰ مسیده اند دائره حقیقت ابراهیم و دین مقام مراقبه از تو منزه دارند شاد حقیقت ابراهیم است بنیانید پنهان فیض که عبارت از خلت است ذاتیت که انس بخود واردو موردن فیض هیئت وحدانی سالک است در اسرار این مقام

چه باین مفوده شود که نسبت اینجا بحال علو و وسعته است ولطف و لطیف و الطف و نازکتر نسبت کمالات ثلاثة که بحال جهالت و مختارت دارد و نسبت داین به البتة ذوقی و کیفیتی پیدا می کند لیکن نه آن ذوقی که در قلب بود نه این کیفیتی که در طایف عالم امر روی مینمود که آن از ظلال اسماء و صفات ناشی بود و این از همه اسماء و صفات بلکه از جمیع اعتبارات در احوالور است آن از دائره شبیه کامد و این از مرتبه تشریی خارج شده شستان مابینه نهادین مقام هر کرا به کمال فضل می نوازند با ذوق یا رانه و کیفیات خلیل الله ممتاز می فرمایند و محبت و محبوبیت کیفیتی علاحده است و در خلت ذوقیت جدا اینجا یارانه ایست که در اداء عاشقی و معشوّقی است ۵ در میان ما او یارانه ایست چه که من شبید ایم او جانانه ایست : رب بله دارم من از روی او ز من : چون خلیل الله نست ش سخن : انبیاء درین مقام تابع حضرت خلیل الله اند علیهم الصلوٰۃ والسلیمان علوی این مقام از اتبع ملة ابراھیم حینفا که امر بحیب خدا

صلی اللہ علیہ وسلم در باب کثرت صلوٰات ابراہیمی در پنجا ترقیات می بخشد و ہر کرا
این دائرہ که بصورت دائرہ عظیم منکشف می شود محبت صرفہ ذاتیہ حقیقت
موسیٰ است علی بنیاء و علیہ الصلوٰۃ والسلام و بعد از طی این مقام خلت آن
مقام محبت پیش می کید و صلی سیزدهم در بیان دائرہ محبت صرفہ بدیک
محبت مقامیست که حقیقت موسیٰ علی بنیاء و علیہ الصلوٰات والتسیمات ازان
ناشی ہت و در اسم شریف حضرت موسیٰ علی بنیاء و علیہ الصلوٰات کہ نیم داول
واقع است دال بر مقام محبت است در پنجا مرافقہ ذاتیکہ محبت خود
و منشاء حقیقت موسیٰ است
بنیان پند مشاہر فیض ذاتی
و مورود فیض ذاتی حد فیض
کثرت صلوٰات موسیٰ
سالک درین مقام سالک حقيقة موسیٰ
اللهم صل علی سیدنا
ترقبات می بخشد -

دائرہ

حقیقت موسیٰ

محمد وعلیٰ جمیع اخوانہ من الانبیاء والمرسلین خصوصاً علیٰ
کلیمک موسیٰ و بارک و سلم در اسرار این مقام لب کشاون
و شمہ از محبت بیان نوون را ز محظی محبوب که با محبت است افتخار
است پس بر محبت جانباز لازم است که را ز محبوب بے نیاز با کسی گکو پو
بجز محبوب خود ہم نفسی بخوبید این مقام بالا صالتہ مقام حضرت موسیٰ کلیم اللہ
علی بنیاء و علیہ الصلوٰات والسلام و بر تسبیح است و در اشتہر کرا باین دوست

سر فراز فرما نید همین مقام است که سالک تمام از رضاe خود میگذرد و راضی بر رضای محظوظ میگیرد بلکه ازین مرتبه ترقی میکند که تسلذ ذبه بلای او میشود چنانکه متکلیف بعطایe او آنکه گفته اند

۵

منع و اعطای است کیان عافیت^۱ تشنل^۲ شنا سدا زاب بقاسیاب^۳
مشعر بر نارسیدن این مقام است جرا که منع درین مقام لذت‌ها دارد و عطا و بلا
درینجا فضلها دارد و بر دلی که در آن خوشودی نفس محبت هم ثابت است
بلکه همین مرغوب بخلاف این که صرف رضای محظوظ است در مقام ولایت
کبری که نفس راضی و مرضی میشود ان رضاe دیگر است و این رضا دیگر
در انجا التذاذ بر بلکجا و کیفیت بر منع کو و در اینحالات و کیفیت تحقیق شستان
ما بینهما للوف^۴ در بلاد ذوقی محبت رامی شود و کیفیتها در

بلاه میشود با کی محبت راضی شود زالعام دوست با فرحتی چند آنکه در

ایلام اوست با بعد از گذشت این مرتبه محبت صرفه مقام محبت و محبوبیت
مفر وجه است که حقیقته محمدیت علیه و آله و اصحابه افضل الصلوات و اکمل
التحیات بعد دالغاس المخلوقات و مرکز است آن دائره را اما بهورت

دائره عظیم مشهود میگردد و صلی چهاردهم در بیان دائره محبت تمثیل

با محبوبیت حقیقت محمدیت صلی اللہ علیہ و آله و سلم بدآنکه محبت و محبوبیت مترنج
مقام حقیقت محمدیت علیه و آله و اصحابه افضل الصلوات و افضلها و من التسلیمات اکملها و امام

آنحضرت که محمد است علیه وعلی الہ الصلوٰۃ والتسیمات دو میم انذیک میم
است و دیگر میم محبوبیت درینجا مرافقه ذاتیکه محب و محبوب خود است و مشار
والسلام می نمایند مشاهد فضی
حقیقت محمدیت علیہ الصلوٰۃ
ذاتیست که محب و محبوب جمعت منتهی محبوبیت داره
خود است و موردنیعن
همیت وحدانی ساکن این قام نزیس عالی است فوق
جمع حقایق انبیاءست علیهم الصلوٰۃ والبرکات وسمی حقیقت الحقایق است
در اینجا کثرت در و بوجب ترقیات می شود خصوصاً این درود شریف که حضرت ایشان
ما قلبی در وحی فداه تلقین میفرمایند اللهم صل علی سیدنا محمد وآلہ و
اصحابه افضل صلواتک عدد معلوماند و بارک و سلم کذلک این
مقام بالاصالت مقام آنحضرت است صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و کمال اتباع آنحضرت
صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم هر کراز ایمان آنسود رصلی اللہ علیہ وآلہ وسلم باین دولت
سر فرز فرمایند از اسرار این مقام چه اظهار نموده آیکه درینجا هم محبت است و
هم محبوبیت هر کس درین بارگاه مطلع دخله یا بد وآلہ وشیده که روی زیبایی گردید
اما محبوب نیز فرفیت او می شود و در این مقام تنها ازین سو شفیق است بلکه
از آنطرف هم فرنگیکه محبت بهم از جانبین است و محبوبیت نیز از طرفین

من بر او شید او او شید ای من	گر نه این احوال و ایام و ای من
نایل است او بر من و من بر و ام	کرچه مجنونم چو لیلاسے ھی لم

من طرف تهنا شوق جافرا زان طرف هم شتیاق کبریا است
باید داشت که بعد از قطع این دائره محبت و محبوبیت متوجه دائره محبت
صرفه پیش می آید که مرکز آن دائره در اصل و بمنظور کشفی دائره عظیم می نماید
وصل پانزدهم در بیان دائره محبت صرفه - بدآنکه محبوبیت عبدالست
از حقیقت احمدیت علی صاحبها الصلوات والسلام وحقیقت این اسم مبارک

بیان
حقیقت

است صلی اللہ علیہ وآلہ
اسی است که محمد است
فضلها و املاکها و الکله
ذاتیکه محبوب است

اخضرت است که احمد
وسلم فوق حقیقت
علیه من الصلوات

در این دائره مراقبه
نشار حقیقت احمدیت می نمایند نشار فیض ذاتیت که محبوب است
دمور دفیع شیعیت وحدانی ساکن درین مقام نیز درود اللهم صل علی
سیدنا محمد وآل وصحبہ افضل صلوانیک عدد معلومانیک

وباریک وسلم ترقیات می بخشد اسرار این مقام گفتن نمی در آید و الفیض
این راز هر انقدر شاید و کمال استار باید این مرتبه ایست که مخصوص اخضرت
خاتم الرسل است علیه وعلی داله وصحبہ من الصلدۃ افضلها و من التسلیمات
الکله و به تعبیت اخضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بر هر کسی پر تویی ازین مقام
افتد و در از فضل نیست ذلك فضل الله يویته من پیشاء وَا للهُ

ذو الفضل العظيم و بالاد این مرتبه هیچ مرتبه نیست الا حب صرفه
وصل شانزدهم در بیان حب صرفه حب صرفه تعین اول است که مسی به
تعین جی است در نیقام مراقبه ذاتی حب صرفه است می نمایند مشارفین
ذاتی است که حب صرفه است
ساکن در بجا سیر
قد می تمام می شود و کاره
دور نظاره میسر و رید
پانگ شد و گشت ره طی
مشکل ۵

داره
حب صرفه

دور است مکان یا رهی هی : شخص است گفته و در صداقت رفتة
۵ ای اول تو در آی اول : حیران ز تو ابیار و مرسل : بالادر این
تعین اول هیچ مرتبه نیست الامرتبه ذات صرفه محبت که بر از جمیع تعین های
است که مسی بر ته لات تعین است - وصل هفدهم در بیان لات تعین - بد امکن لات
محبت از مرتبه ذات محبت است که از همه تعین های ورا است در بجا مراقبه ذاتیکه ازو
تعین های ورا است می نمایند مشارفین ذات بحث است که ورا است از همه تعین های
مور دنیف هیت وحدانی ساکن

داره لات تعین

در بجا معامله ساکن ذات صرفه
می افتد که از درک ادراک
بر است از فهم افهام منزه
را چه یا را که درین بارگاه قدم نماید
و نظر را چه نسره که نظاره این
درگاه کند مگر کسی را که لطائف عشره او مصقا و مزگی می نمایند و معامله اش همیست

میرسانند و از جمیع اعتبارات و تعیینات میرساند آنرا درین مقام مکمال فضل سیر
 نظری غایت میفرمایند **فَإِذَا** حضرت ایشان ما قلبی و روحی فداه میفرمود
 که از ذکر لا إله إلا الله و صدم با رحمة رسول الله بگوید عرض و جذب حاصل می شود
 و اگر بعد چند بار محمد رسول الله بگوید عرض و نزول ورمی پابدو اگر تمام کلمه بخواهد مدد
 نمود میشود و در کثرت ذکر اسم ذات جذبه می آید و از کثرت تهلیل فنا دست دهد
 و خراطه و آزو کم گرد و از کثرت درود خواهی نیک بیند و از کثرت تلاوت
 قرآن مجید اوزار سیار میشود و از کثرت نماز تضرع دست میدهد انشاء الله
تعالیٰ سبحانہ خاتمه کتاب در بیان طریقہ توجیہ
 نودن به ستر شدن بالقائے ذکر و حضور و محیت و اوزارت و حصول
 صحت و عافیت که خاصه این خادمان عالی ایشان است باید و انت هر طرف
 توجیه بر دل طالب آنست که دل خود را مقابل دل او درسته همت القائی
 ذکر که از پیران سیده است نمایند هرگاه دل طالب بحرکت ذکر الله الله
 ذا کر شود توجه بلطفیه روح او نمایند باز بلطفیه سر باز بلطفیه خپی بعد ازان
 بلطفیه اخپی باز بلطفیه نفس پس ازان بلطفیه قالب القائی ذکر بهیت مذکور نمایند بعد ازان
 محسوس شدن حرکت ذکر در طائف خمسه عالم امر و لطیفه نفس و تمام اعضاء دن القاء اوزار
 بهیت و حضور نمایند و هر کی لطیفه را در جمیع درجه منجذب بقوق فرمایند معمول است
 معرفه توجه القائی ذکر بهر کی لطیفه می نمایند درست کیرو وزیر عون اللہ سبحانہ همہ طائف ذا کر

و بهین طریق القاء انوار هر مقام الا ما شارع اللہ تعالیٰ می نمایند و بوقت توجه
نمودن متوجه به پیران گبار باشد و بواسطہ آنها از خباب آنی فتح الباب طالب
کا ہی صورت خود را صورت مرشد تصویریده توجه می نمایند و گاهی خود را
عدم ساخته بجای آن خواجه نقشبند یا حضرت مجدد رضی اللہ تعالیٰ عنہما دہشت
القاء نسبت میفرمایند - توجہ برای کشف - آنت که انوار قلب بر
چشم سالک القائمی نمایند - و طریق توجه برای ازاله مرض -

آنست که فاتحہ بارواح طیبیہ حضرات پیران کیا نقشبندیہ قدس اللہ تعالیٰ اسرار ہم
لکیصد و هفت بار اسم مبارک یا شانی خواندہ متوجه بطرف انوار مرض این اسم مبارک گرد
وقتیکہ اسم مذکور فایز لشود توجه بازالت مرض نمایند برین نجح که بہت خود مرض را گرفته از
بدن مریض جدا نموده پیش پیش او بیان مدارد بعضی قادر سفید بر ابر مریض فرش نموده برآدمی مدارد
و بعضی برگا و هیش بر ابر مریض استاده کرده بر آنها انداز مذو بعضی برش پیش پیش آب می اندازند و کلام
در میان مریض و خود می دارد تا که مرض امریقی دفع شده باین سالب عود نکند و بعضی مرض
را بر خود ہم میگیریم گذا لا و ازاله از خود نمایند ثانیاً و طور اول که ازاله مرض نموده پیش پیش
می اندازد ما کثر عمل حضرت ایشان با قلبی روحي فداء ہمین است چنانچہ در مریدان مستهدان حضرت
ایشان ہمین شایع و راجح است این عمل تا دو چہار گھنٹی بر ابر مریض نشسته می نمایند انشاء اللہ
تعالیٰ مرض بالکلیت رفع میشود یا فرصتی می گرد و فیض حضرت ایشان مقدس سرہ میفرمایند کہ
معقابل جریعن نشستہ گلہ لالہ الا اللہ مجاذ این معنی کہ ازالۃ اللفی مرض نمودہ از الا اللہ اثبات

ساخته هنرمندیه یاریا و ازان انجه میر شود بخواهد برآ از ال مرض بسیار نافع است و صلی اللہ تعالیٰ علی خیر خلقه محمد وآل و صحبه وسلم تسلیما کثیراً کثیراً غریب یعنی میسری بر این ایام است این بنده لاشی عالی حضرت ایشان بطرف ما و چفت فرمودند از بلده سروچ عرضی متنفس حلالات معده ساله ارسال خود کردند نوید در جهاد عدایت نامه بشارت شما که از دستخط خاص داماد فرمودند آنرا بر سر کامل حق خاتمه رسالت پا میدانند حق بسیار و تعالیٰ برکت این عبارت تقبله ما را کلام ما را قبول خویش فرماید و میشوند رسالت خاتمه بالمحیر گرداند آمین لیتیم الله الرحمن الرحيم بخدمت شریف صاحبزاده علی عربا و الا شاه حضرت شاه روف احمد بن سلمه ائمۃ تعالیٰ - بعد از رسالت علیکم در حمد ائمۃ برکاته گذارش مینیا و دقطع عدایت نامه مع رسالت شریف صادق مصطفی و قدر رسید سرتیا بخشید جزا کم الله خیر الجزاء از من در جهیزی میلی سرو حاصل شد حق تقدیم تبارک زیاده برکت اشاعت طریق شریفه احمدیه علی صاحبها الصلة و التحییه عدایت فرماید و بر استعانت مردانه باشد و از هر کس بسیار و در محبتها دیوانه و مازن صاحبزاده والا مناقب بسیار خوش میشم خدا استعالی در هر دو جهان خوش دارد و شانجیز کمکهم پیغمبر حمد ائمۃ علیهم در شما خوش باشند و هرگاه در دلها توجه و حضور و جمعیت و دسته وزار سید اشود بهتر آنست که آن توجیه ضمحل گردد و توجه لعنوق به کنند خدا لتصفیه قلب و تزکیه نفس ابطالیان خدا حاصل شود و فیقر را از دعا فرآموش مکنند و او انجه از فتوحات عدایت شود حصه فقرامیعن باشد و فقر اکه جلسه ائمۃ اند همراه شما باشد و مذکور تفسیر و حدیث و مکتوبات شریفه و عوارف و المعارف و نعمات و فقیر در حلقة مبارکه شده باشد و وقتی از اوقات سجدات محبت

دنیاز مندی و تضرعات و گریه وزاری بخوبی حضرت باری کرد و باشد در خلوتی که
خالی از غیر و شما باشد این فقر حیر لاشی را بدعا یاد دارند و از مطالعه رساله شریفه
بسیار خوش شدیدم حق تعالی آنچنان کند که مضماین رساله شریفه کمالاً دیگریا علی آحسن
الوجه دیشماو یاران شما خود کند و طالبان خدا را بهره یاب کند و حق تعالی
آنچه آبا و اجداد کرام شما را عطا کرده شما را عنایت کند و السلام علیکم و علی من بهم کم

دست نوشته

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خلاصه احوال شریف حضرت

شاه روف احمد رحمۃ اللہ علیہ مصنف رسالہ بن

در تفسیر روفی خود اخحضرت تحریر می فرمایند روف احمد بن شعراً احمد
بن محمد شرف بن رضی الدین بن زین العابدین بن محمد بھینی بن محمد والفق ثان
در خزینیة الاصفیا می آرد - شاه روف رحمۃ اللہ علیہ برادر خال
شاه ابوسعید قدس سرمه است اول بالتفاق حضرت شاه ابوسعید
مرید شاه در گاهی شد و قیکه حضرت شاه ابوسعید رجوع بحقنور غلام علیشان
اور دوی نیز بتابع دی حاضر خدمت حضرت شاه غلام علی شد و بمالا
رسید و دی کتابی از ملعونات حضرت شاه غلام علی جمع کرده -

بدار المعارف موسوم ساخته - و در باب مکتوبات و مقامات آنچه از
 کتابی دیگر تحریر فرموده است - و کتابهای دیگر نیز در فقره - و حدیث
 و تغییر سپیار تصنیف فرموده است و دیوان روئی نیز که پر از اشعار بدی
 و فارسی است از وی است - و در اشعار خود تخلص رافت یا و فرموده
 و نسبت شاه روذخانه بحضرت شیخ احمد مجدد الافت ثانی بواسطه شیخ محمد حبیبی
 فرزند خرد آنچه بسیار میرسد شاه رووف بعد حصول خرد خلافت از شاه
 غلام علی بجانب بلده بهو پال مامور شده و در آنجا رسیده قبول عظیم یافت
 و صد هزار کسر در حلقة ارادت وی در آمدند آخز بعد وفات حضرت شاه
 ابوسعید تا دو سال در هندوستان مانده قصد زیارت حرین الشریفین
 نمود - و در عین دریایی محیط بر جمیع حق پیوست وفات آن جامع
 اکمالات در سال کمتر از دو و صد و پنجاه و سه هجری است از روی
 شاه راه مت پادشاه دوجهان یافت از دنیا چو در جنت قرار
 شد عیان رافت حسب متقدی سال وصل آتشه والا استبار

نیز رافت عاشق نامی بخوان
 ۱۲۵۳

پازجو سا شش ز رافت شهوار

تمت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بیان طریقہ نقشبندیہ مجددیہ از حضرت غلام علیشاد صنادیق
 الحمد لله رب العالمین والصلوٰۃ والسلام علی رسوله محمد وآلہ واصحابہ
 اجمعین اما بعد این رسالہ الیست عجیبہ وغیریہ کہ مشتمل بر معارف بلند و
 علوم ارجمند کہ امام ربانی حضرت مجدد الف ثانی تعلیم و الہام الی سچا
 پر بیان این علوم منفرد اند مردوی نیست از هیچ کی از عزفان و آن علوم
 در مکاتیب شریفہ ایشان مندرج است متعدد است سچانہ بہا۔ انجاب
 فیضکتاب در نسبت میرسد با پیر المؤمنین خلیفہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
 حضرت عمر فاروق و آبائی کرام ایشان علماء اہل کمال بودند جدت ایشان
 امام فیض الدین امام نماز حضرت مخدوم جہانیان بودند ایشان علوم دینی
 و علوم منطق و حکمت تحصیل کرد و اذکار طریقہ چشتیہ قادریہ و
 سہروردیہ از والد ماجد خود تلقین یافته اشتغال بہ آن داشتند و طریقہ
 کبرویہ از حضرت خواجه یعقوب پیرخی کہ از اکمل او لیا ی بود گرفتہ اند
 پس بخدمت شیخ المشائخ حضرت خواجه محمد باقی نقشبندی احراری سیدہ
 بھن تربیت انجاب مقامات عالیہ و درجات سایہ در قرب حضرت حق
 رسیدند و بین ترتیب و فیض صحبت حضرت خواجه از جمیع ائمہ مطلق بطريقہ جدید

امتیاز یافته از ائمه مهدی و عرفان شده اند در عوایق و تقویت عمل بغزینیت
و کمال اتباع سنت مصطفویه صلی اللہ علیہ و آله و سلم و کثرت عبادات طبق
انجیاب بود از نیم شب نماز تہجد والترام قلاوت پا نزد پاره مقرر
دشست در دو گانه نماز تاصیح میگزیند و وجود مسعود ایشان آیتی از
آیات الہیه است این علوم و معارف جدیده از مواعیب و هاب مطلق
علم نواحی که بر ایشان فایض شده و تصرفات و کرامات و خوارق عادت
ایشان در مقامات شریفه مذکور است می فرمایند انسان مرکب از ده
لطیفه است پنج از عالم امر و پنج از عالم خلق و سفت ولایت که آنجا سیر
تجییلات صفات و اسمائیت و چار کمالات و سه حقایق الہیه و سه حقایق
انبیا و درای آن ارشاد منوده درین سیر حالات و کیفیات و علوم
ومعارف و اسرار جدا حاصل می شود علوم و اسرار بعضی را دست
میدهند و از مقامات و درجات قرب تغیر داره کرده اند داره
سیمیت است و قرب بیرون و بے جمیت و الا جائیکه خداست داره کجا
است آیه شریفه سر فیع الدسجات و حدیث صحیح لا یزال العبد تقرب
الى درجه بدرجه قرب میسرد بحضرت ذات تعالیت و تقدیمت مشعر از
مقامات قرب وی سهت بجانه در داره امکان سیر آفاقی که آن دین
نواده ایان در بیرون باطن سهت مشهود کرد و دو ازواد و کیفیات که

که در درون باطن می شود آن را سیر الفضی فرموده اند و امداد از جهت
در بدایت در این دائره دست میدهند در و لایت صغیری که دلایت
او لیا سیر لطیفه قلبیه که ناشی است از تخلیات افعالیه و استغراق و بخودی
و کثرت و رو و حالات و حذبات و اگر حق سجانه خواهد توحید و خودی د
دید و عیزه کیفیات نقد وقت نگردد و سیر لطیفه روح که ناشی است از تخلیات
صفات ثبوته و سلب نسبت صفات از و اثبات آن بحضرت حق سجانه و
سیر لطیفه سر که ناشی است از شیوه و استغراق ذات در ذات
حق سجانه و سیر لطیفه خنی که ناشی است از صفات سلبیه حضرت حق سجانه و
تجزیه حضرت ذات از جمیع مظاہر و سیر لطیفه اخنی که ناشی است از شان
جامع و تخلق با خلاق حضرت حق سجانه مرمت گردد بین سیر لطائف خسرو
مقتضیات آنها دائره دلایت صغیری تمام گردد و چون توجیه شرحت
نماید و استظراری نماید شروع سیر در دلایت کبری می شود این دلایت عبارت
از سیر در اصول تخلیات خسرو است و این دائره ثالث است که متضمن رئیس
دائره و یک قوس است در دائره اولی مراقبه اقربیت حضرت ذات
است موافق این آیه شریفه که **خنن اقرب الیه من حبل الورید**
و ذکر تسلیل بزمان که اینجا موجب ترقی می شود تجیال نیز موروف پیش درینجا
لطایف خسرو اند بشرکت لطیفه نفس نصف سافل دائره اولی مشتمل بر تخلیات

اسماء و صفات زایده است و لصفت عالی آن متنفس اعتبرات و شیون ایته
 داره ثانیه اصل داره اولی است و داره ثالثه اصل داره ثانیه
 در قوس که لصفت داره است اصل داره ثالثه است درین مرافقه
 صحبت یمکنند و یجیونه می نمایند مورد فیض درینجا لطیفه نفس است هرگاه
 داره اولی تمام گرد و مرافقه و ذکر در داره ثانیه باز و در داره ثالث باز
 در قوس معقول است درین ولایت کبری که ولایت انبیا است علیهم السلام
 و توحید شهودی و فنای آنا - وزوال عین - و اثر و استهلاک و اصلاح
 و نسبت باطن و اسلام حقیقی و شرح صدر - و تسليم و رضا که چون و چرا بر
 بخاری فضانماد وجود ممکن را پر تو وجود حضرت حق یافتن و تواليع وجود را
 پر تو وجود تواليع وجود او سجناه دیدن و فناي صفات رواییه و تحمل باخلق
 نیک دست میده و بحصول این تخلیقات ظلال اسماء و صفات تخلیقات اسمائی
 و صفات و اصول آن سیر اسم الطاهر تمام میشود من بعد سیر تخلیقات مسیی
 الباطن در حالات آن پیش حی آید و این داره را به از مقامات است و
 این سیر را ولایت علیها مقرر کرده نه درینجا نماز نافذ با طول قنوت و مرافقه
 مسیی الباطن موجب ترقی می شود بعد ازان سیر تخلی ذاتی دانمی می شود و در
 تخلی ذاتی دانمی را تعمیر بحالات نبوت کرده اند و این داره خامسه است
 و تخلیقات ذاتیه در جات دارد اول کمالات نبوت است درینجا مرافقه داشت

و ز اعتبرات می نایند و لطیفه عضر غاک درینجا مورد فیض است تلاوت قرآن مجید درینجا ترقی می بخشد و نکات در حالات باطن و بیرونی و سکیفیتی نقد و می شود درینجا یقین قوی در عقايد متنه پیدا می شود و استدلالی بیهی میگردد و کیفیت و اسرار حروف مقطعه قرآنی اگر خدا خواهد حاصل می شود و درجه دهم تخلی ذاتی دائره کمالات رسالت است و درجه سوم دائره کمالات او لوغزم درین هر دو دائره موروفیض بیت و حدانی است که سالک است بعد تصنیفه و حصول قناد لطائف نجس عالم امر و تهذیب لطایف نجس عالم امر و تهذیب لطایف عالم خلق دست داده دائره ساویه کمالات رسالت دائره سایعه کمالات او لو الغرم است صراحتی و توجه بحضرت ذات بحث که مشاهد کمالات بتوست و در کمالات رسالت توجه بحضرت ذات بین حیثیت که مشاهد کمالات رسالت است در کمالات او لو الغرم توجه بحضرت ذات بحث بین حیثیت که مشاهد کمالات رسالت او لو الغرم است جی نایند و حقایق سمعه هفت دائره است درینجا سیر موروف فیض بیت و حدانی است درین دو دائرة تلاوت قرآن مجید خصوصا در نماز ترقی می بخشد بعضی اکابر بعده حصول کمالات ثلاثر سیر حقایق انبیاء علیهم السلام مقرر نموده اند دائرة خلت حقیقت ابراهیمی است علیه السلام درینجا مرآقبه حضرت وفات بلطف امکن حقیقت ابراهیمی انس حضرت ذات وجود ذات است می نایند و صفات ابراهیمی درینجا می خوانند باز دائره محبت ذاتیه خود است

و درینجا مراقبه حضرت ذات که مشاوه حقیقت موسیت میکنند و درود اللهم
 صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلَى اخْوَانِهِ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ حَضُورًا عَلَى
 مَوْسَى الْكَلِيمَكَ وَسَلَّمَ - ورد می کنند باز داره محبت ذاتیه ممتنع
 با محبوبیت ذاتیه حقیقت محمدیت صلی الله علیه و آله و سلم - درینجا مرافقه
 حضرت ذات او سچانه بمعاذ آنکه مشاوه حقیقت محمدیت صلی الله علیه و آله و سلم
 می نمایند و باز داره حقیقت احمدی محبوبیت صرفه ذاتیه است و درینجا مراقبه
 ذات او سچانه بمعاذ آنکه مشاوه حقیقت احمدیت صلی الله علیه و آله و سلم باید نمود و
 در داره حب صرفه ذاتیه مراقبه حضرت ذات بمعاذ آنکه مشاوه حب ذاتیه است
 می نمایند و کثرت صلوات - اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلَى الْهَدِّيَّ وَ
 أَصْحَابِهِ أَفْضَلِ صَلَوةٍ لَكَ وَعَدَ دَمَعَلُوْمَاتِكَ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
 کذنک - درین مقامات ترقی می بخشد بعد ازین مرتبه داره لاتعین اطلاق
 حضرت ذات است باز بعد حصول حقایق الہیه داره حقیقت کعبه جنسی است
 است و آن عبارت از ظهویر عظمت و کبریایی حضرت ذات است درینجا
 مراقبه حضرت با عبارت مسجدیت آن مکنات را میکنند باز داره حقیقت
 قرآن و آن عبارت از مید و سمعت حضرت ذات است درینجا مراقبه
 و سمعت حضرت ذات که مشاوه حقیقت قرآن است میکنند باز داره حقیقت
 صلوات و آن عبارت از کمال و سمعت حضرت ذات است درینجا مراقبه

بین لحاظ باشد من بعد داره معمودیت صرفه و اینجا سیر نظری میتواند شده
 سیر قدیمی که آن در مقامات عاشریت می شود - اینست اسامی مقامات
 و مرافقات طریقہ احمدیہ علیہ الرحمه که تفصیل آن در کتابات شریفه مندرج
 است هر که مرافقه در هر مقام نماید خطی ازان خواهد یافت و بتوجه مرشد
 ترقیات خواهد بود پس از عنایات حق و خاصان حق با گردنک باشد سیه
 هستش ورق با رحیم اللہ سبحانه - بدآنکه در کمالات ششم شهشه نهود کیفیات
 می شود از بخودی و استقرار و توحید وجودی و استهلاک و اضلال و
 توحید شهودی و فقار آنان - در کمالات ششم و تحقق سمعه - و لطفی
 باطن و وسعته و بیزیگی با درست باطن و قوت در ایمانیات و عقاید
 بهم پرسد و کیکه کثرت مرافقات در این مقامات عالیه می نماید در پست
 و بیزیگی در مقام فرق می تواند کرد و اللہ اعلم بالصواب والیه المرجع والماه
 بدآنکه همکس را از نظریه بین مقامات سیده اند هرچاکه خدا خواست
 با آن درجه قرب امیانش یافت پس در احوال اصحاب این نظریه اختلاف
 بسیار است به مجرد اخذ طریقہ کسی مجددی نبی شود علوم و معارف و حالات آن
 میباشد بدآنکه هر داره ازین مقامات قریب به نهاد است تمام شدن داره با عبارا
 که انجو خط و حکمه سالک درین وقت مقدر بود بصورت تمام شدن ظاهر شده و الا
 تمام شدن از داره مقامات فرق که بنهاد است معنی ندارد کم کسی باشد که سیر خود

عیان بینید و الا همه کس بوجدان خود تغیرات در احوال خود می بینید و این فوجدان را
نظرکشیف چهل گفته اند بد اند حضرت محمد و رضی الله عنہ تہذیب و تسلیک لطائف خر عالم
امر جد ا جدا میفرمودند بعد حصول فنا و بقا و احوال و اسرار هر طیفه به ترتیب به تہذیب
لطائف عالم خلق میپرداختند اما فرزندان گرامی آن حضرت پایز رگان دیگر سیر طیفیه بع
وسیر خنی و اخنی موقوف داشته ترکیه لطیف نفس ایهم نہسته که در ضمن سیر طیفیه قلب
لطایف را تہذیبی حاصل می شود فقط

تام شد

لِسَمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بیان محل سلوک و نسبت طریقه و متنظر هر چیز

امکنیت حضرت شاه غلام علی صاحب علیہ الرضوان - آبعد حمد و صلوات معلوم نماید
مقامات و اصطلاحات که در طریقہ علیہ امام ربانی حضرت محمد والی رضی الله عنہ مقرر است
در هر درجه ازان کیفیات حلالات فی الوار و اسرار پیش می نمایند و بدون ان اختیار طریقہ غبت
نماید و اضافی نماید - و مقامات عشره از توبه تارضا اگر لازم باطن نشود ازین طریقہ چه فاید
وسیر طایف عالم امر کیفیات بسیار می شود - و در سیر طیفیه قلبی که مرافقه اصیلت صرف باز مرتبه
میست می نمایند بخودی و مستعار و قطعی تعلقات و آرزوها و غیره دست میدهد و در سیر
طیف نفس مرافقه اقریب و محبت مهول است - و مستهلاک اصحاب عالم و فنای انا و غیره
حاصل میشود - و در سیر طایف عالم خلق داعی غفاری کاف فیض بر عناصر شله می آید -

و مناسبتی به تجلیات مسمی الباطن و ملاد اعلیٰ علیهم السلام و هدایت لطیفه قال بیهی می یاد
و در کمالات شله بیرکنیها و رطافت نسبت باطن فرموده اند - و در حفایق سبعه سمعت افزار
و پر اینست اینچه نظری است وزیر امیر حضرات انبیا علیهم السلام و اذواق محبتیه
ثابت است ع تایار کر اخواهد و سلیمان که باشد به ال آخزمات -

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا فَرَزْدَنْدَ

و صیحت نامه از حضرت خواجه عبد النعائی عجد و ابراهی

از حضرت خواجه عبد النعائی عجد و ابراهی قدس سره و صیحت نامه ایت دست آداب لفظ فرزند
سعنو خود خواجه او کیا بگیر فرشته اند برخی ازان درینجا ایراد فرموده اند که وصیت یکم را
پسک من لعلم و ادب لتعالی در جمیع حال و بجهة باور که تبع آثار سلف کنی و ملازم سنت باش
و علم تغیر و فقره و حدیث آموری از صوفیان حابل بپرستی و همیشه نماز چجاعت گزاری بکی
امام و مؤمن بنی اسرائیل و هرگز طلب نهاد که شهرت آفت و بنی میهشود ایم گننا میاش و
در قباله هنام خود منعیش بگیر قضا حاضر مشو و همان کس هم باش و بو صایا مردم در میا و با مول
و اینکه ملوک صحبت مکن و در خانقاہ منشین و سماع بسیار مکن که سماع بسیار نفاق پدید آرد
در وقت و بسیاری اع دل را بیرون و بسماع انکار مکن که سماع را اصحاب بسیار آند کم کو
و کم خود کم خسب دار خلق بگریز بخیانکه از شیر بگریزند و ملازم خلوت خود باش
امروزان و زنان و بند عان تو نگران و عامیان صحبت می ار - حلال خود را بشیر بگیر
ناتوانی زن محواه که طالب نیاشوی و بطلب می دین ببا و دهی بسیار مخدود و از خنده

قریۃ اجتناب کن کہ خذکہ بسیار دل را بسیراند و باید کہ وہ بہر کسی حشم شفقت بنگری
و ہتھیج مرد را حبیث نہ سمجھی۔ فنا ہر خود را میسا راسی کہ آرائش ظاہر از خرابی باطن است
و با حلقوں مجادلہ مکن و از کسی حبیث نہ سمجھو و کسی خدمت مفرما و مشائخ را بمال قتن و جان
خدمت کن و بر افعال ایشان انخواہ مکن کہ منکرا ایشان ہرگز رسیگاری نیا بد۔ بد نیاد اپنی
معروف رسوئے باید کہ دل تو ہمیشہ اندوہ گین پاشد و بدن تو بسیار و حشم تو گریان عمل تو خلاص
و دھا تو بضرع و جامہ تو کہنہ درفق تو درویش و مائیہ تو فضہ و خانہ تو مسجد و موسی
حق سچانہ و تعالیٰ و کار دین امر و زبر فرد امینداز که از وقت فرصت غنیمت
و ہر دم سا آخر شماری و در نماز و دیگر عبادات کا ملی و مستقی نیاری۔

وصیت بزرگان دیگر کہ میغرا مایند چہار ہزار کتبخ ان دیم ازین چهار سخن
اختیار کر دیم ای نفس لعلم کا رکن کہ جہالت ہم کس کشند و بنادست رس ملی یہی کن کہ با
و لتمیدان کس کشند و بوقت عصمه حلیمی کن کہ در حقیقی سمجھ کشند و در دل بنگل حققاً کن کہ
ظاہر سہ کس کشند۔ دیگر نزگی فرمودہ کہ چہار بہر ارشتر کتابت دیم و انجام چهار سخن اختیار
کر دم کی امکانہ ای نفس آنچہ ترا حق تعالیٰ منت کر ده آزادان بار اول ای ای از ملک و پدر شو
دوم امکانہ اے نفس اگر طاعت ای سکنی کن و ای ای روزی او محور ستون امکانہ ای نفس قربت خوش
راضی پاش و ای ای خدا دیگر طلب کن تا ترا امیشتر دید چہارم امکانہ ای نفس اگر قصد گناہ
داری اول جائے بہر سان کہ ترا حق تعالیٰ لے نہ بیند و ای ای مکن فقط

تمام مشد

